

Rövid áttekintés a magyar gazdaságról

**Dr. Sólyom László köztársasági elnök úr
részére**

Budapest, 2005. augusztus

MAKROGAZDASÁGI ÁTTEKINTÉS ÉS ÖSSZEFOGLALÓ

Az irányváltás sikerült, a belső kereslet helyett újra a beruházás és az export a gazdasági növekedés motorja, a reálbér összhangban növekszik a termelékenységgel a versenyképesség javul.

A 2003-ban megindult gazdaságpolitikai irányváltás kedvező hatásai 2005-ben is érzékelhetők és segítik a hosszú távú egyensúlyi növekedési pályára kerülést.

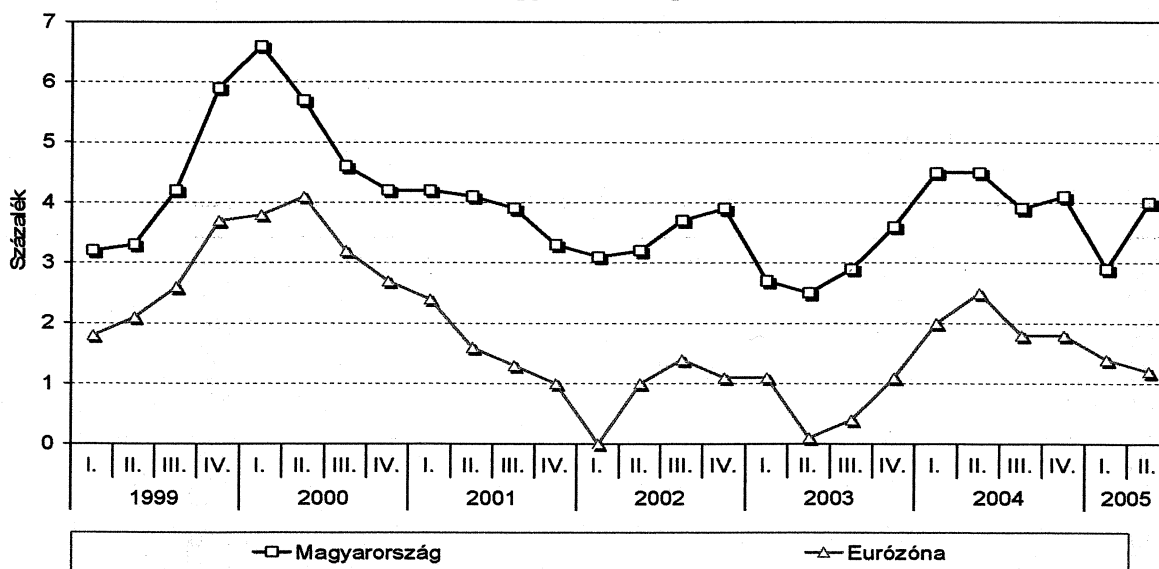
Növekedés: nálunk 4% - az eurozónában 1,2%

Az Ecostat gyorsbecslése szerint 2005 második negyedében a GDP 4%-kal emelkedett, az első negyedévi 2,9% után. (A 2004-es szökőnap hatását figyelembe véve a 2,9% helyett 3,5% volt a növekedés.)

A gazdaság növekedése újra gyorsul.

A második negyedévben az eurozóna országaiban 1,2%-kal, az EU egészében átlagosan 1,3%-kal növekedett a GDP, növekedési többletünk így emelkedett.

A GDP növekedési üteme az Eurózónában és Magyarországon

A visegrádi országokkal összehasonlítva az előző hét év átlagában - az 1995-96. évi kiigazítás óta - Magyarországon volt a legkiegyensúlyozottabb és legmagasabb a GDP növekedése.

1997 és 2004 között:

- a magyar gazdaság évente átlagosan 4,2%-kal nőtt,
- Csehországban 1,9%,
- Szlovákiában 3,7%,
- Lengyelországban pedig 3,9% volt a növekedés.

Az utóbbi időszakban több frissen csatlakozott, illetve csatlakozásra váró ország mutathat fel Magyarországnál magasabb növekedési ütemet. Az elmúlt öt év átlagát vizsgálva Észtország, Lettország, Litvánia, Szlovákia, Bulgária és Románia gazdasága bővült gyorsabban a magyarénál, azonban ezen országok egy főre jutó GDP-je kivétel nélkül – néhol jelentősen – elmarad a miunktól, azaz jellemzően az alacsonyabb bázis hatása érvényesül a gyors növekedésnél.

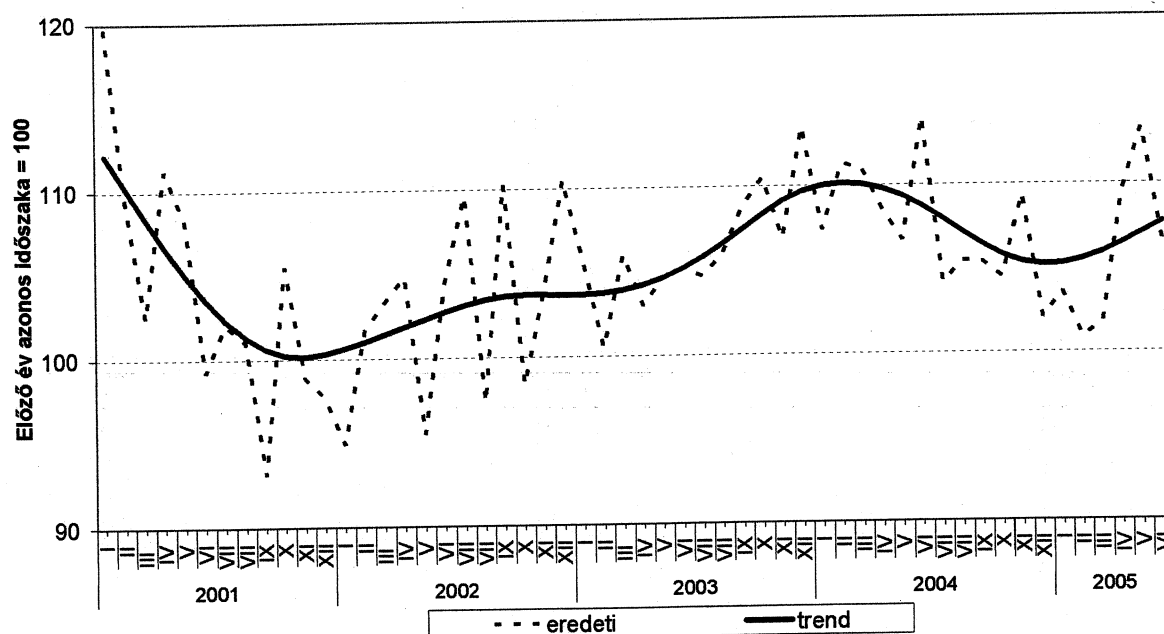
Három éve dinamikus ipari export

A gazdasági növekedés fő tényezője az **ipar**.

A **termelés** bővülése 2003-ban 6,4%, 2004-ben 8,3%, 2005. első félévben 5,9%.

Az ipari export látványosan nőtt (2003-ban 10,9%, 2004-ben 15,7%, 2005 első félévében 9,6%).

Az ipari termelés volumenindexei

A növekedés további meghatározó tényezője az **építőipar**, ahol elsősorban a nagy volumenű autópálya építések és a 2003 végéig érvényes lakáshitelezési rendszer áthúzó hatásaként még mindig érezhető lakásépítési láz következtében jelentős teljesítménynövekedés figyelhető meg (2003-ban 2%, 2004-ben 6,8%, 2005 első öt hónapjában 13,5% termelésnövekedés).

A magyar agrárgazdaság

Multifunkcionális szerepéből következően az agrárgazdaság a nemzetgazdasági GDP-hez való hozzájárulásánál sokkal jelentősebb szektora a nemzetgazdaságnak. A

külkereskedelemben a tartósan pozitív egyenlegével a stabilizáló szerepe nagy jelentőségű. A kivitel és a behozatal egyenlege 243 milliárd Ft-ot tett ki 2004-ben.

A mezőgazdaságban megtermelt hozzáadott érték volumene tavaly 36,3%-kal több volt, mint a megelőző évben. Megtört az a rendszerváltás óta tartó folyamat, hogy az ágazat aránya a nemzetgazdaság GDP termeléséből folyamatosan csökken, 2004-ben mintegy 0,2-0,3 százalékos aránynövekedés következett be. Növekedett a gazdaságoknál képződött jövedelem is.

Magyarország térnyerése külpiacokon

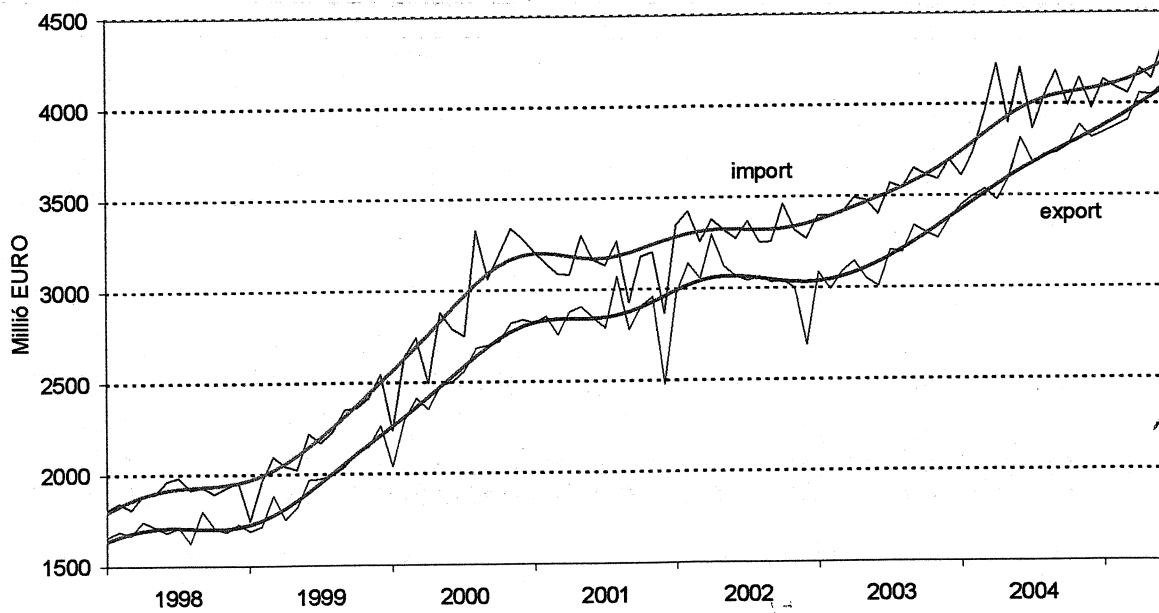
A magyar exportnövekedés a fő kereskedelmi partnerek keresletbővülésénél gyorsabb volt, így az ország piaci részesedése javult.

Áruexportunk – mely 2003-ban 9,1%-kal, 2004-ben pedig 16,9%-kal emelkedett – 2005 első félévében a 2004. évi magas, 20% feletti bázis ellenére 10%-kal növekedett. A növekedés negyedévről negyedévre gyorsult (I. negyedév 7,7%, II. negyedév 12,2%).

Az áruimport növekedése (2003-ban 10,1%, 2004-ben 13,8%) az idén jelentősen lelassult, az első félévben 3,1%-os növekedést mértek.

A külgazdasági egyensúly az idei első félévben jelentősen javult (az áruforgalom hiánya 1180 millió euró, ami alig több mint fele a 2004. évi első félévi 2317 millió eurónak).

Az export és import alakulása
(KSH adatok alapján)

Úgy növekedünk, hogy abból holnap sem lesz baj

A gazdaságpolitikai irányváltás a GDP felhasználási szerkezetének kedvező változásában tükröződik.

A **beruházások** (2003-ban 2,5%, 2004-ben 7,9%, 2005. I. negyedévében 6,8%) és az **áru- és szolgáltatásexport** erőteljesen növekedtek (2003. év 7,8%, 2004-ben 14,9%, 2005. I. negyedévében 6,2%).

A **fogyasztás** beállt arra a szintre, amelyet megengedhetünk magunknak (2003. 7,2%, 2004-ben 2,5%, 2005. I. negyedévében 2,2%).

A második negyedévre rendelkezésre álló előzetes információk is azt mutatják, hogy a növekedés szerkezete továbbra is egészséges maradt.

A **reálbér-növekedés** fokozatosan összhangba került a termelékenység-növekedéssel: 2005 első félévében a reálbérek 4,5%-kal emelkedtek.

A versenyszektorban az első félévben bővült a **foglalkoztatás**, az alkalmazottak száma 0,3%-kal emelkedett, a termelés növekedése tehát csaknem teljes egészében termelékenység-növekedésből származott. A költségvetési szektorban – a kormány céljainak megfelelően – az alkalmazottak száma 1,3%-kal csökkent, a nemzetgazdaság egészében így a létszám nem változott. A KSH munkaerő-felmérésének adatai ugyancsak a foglalkoztatottak számának stagnálását mutatják, a munkanélküliségi ráta az utolsó hónapokban már kissé csökkent, 7,1%-ot mutat.

Takarékos állam – kisebb hiány

Az **államháztartási deficit** 2003-hoz képest 2004-ben több mint 1,5 százalékponttal, az Európai Unión belül az egyik legnagyobb mértékben mérséklődött (ESA95 alapon 6,3%-ról kb. 4,5%-ra, nyugdíjreformmal korrigálva).

Az idén tovább csökken az **államháztartás hiánya**, a GDP 3,6%-a lesz.

Júliusban az államháztartás a vártnál nagyobb, 51,7 milliárd forintos többlettel zárt. A szezonális tényezőket figyelembe véve így az első hét hónapi pénzforgalmi hiány 936,4 milliárd forint, az előirányzat 91,6%-a, mely alacsonyabb a Pénzügyminisztérium prognózisánál (959,3 milliárd forint).

Az időarányos eltérések hatását kiszűrve (egyes kiadásokra pl. a köztisztviselők és közalkalmazottak egy havi külön juttatása, agrártámogatások, autópálya-kifizetések stb. nem az év során egyenletesen elosztva, hanem az év elején került sor, emellett a kamatkidások éven belüli megoszlása sem egyenletes) az első héthavi eredményszemléletű hiány kevesebb az éves előirányzat 60%-ánál.

Az állam még mindig többet költ, mint amennyi a bevétele, ezt részben a lakossági megtakarítások teszik lehetővé.

A lakossági megtakarítások – magánnyugdíj pénztárak nélkül – fokozatosan emelkedtek, (a 2003. évi -0,5%-ról 2004-re a GDP +0,6%-át érték el). 2005-ben ez a szám elérheti a GDP 1,2-1,5%-át.

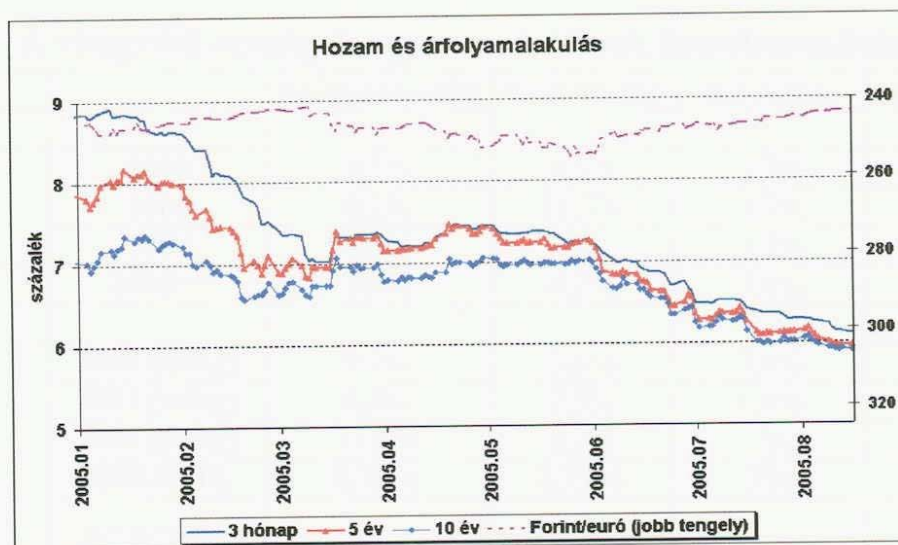
Két évtizede legalacsonyabb infláció – stabil árak

A tavalyi éves 6,8% után az idei első hét hónap **árnövekedése 3,7%** volt. A maginfláció ennél is alacsonyabb a tavaly júniushoz viszonyítva 1,6%, ami gyakorlatilag az árstabilitásnak felel meg.

A kedvező makrogazdasági folyamatok (a kiskereskedelemben és a hálózatos iparágakban erősödő versennyel együtt) lehetővé teszik a 2005-re korábban vártnál kedvezőbb, 3,5-4% körüli infláció elérését. A maginflációs mutató a teljes inflációs rátánál kedvezőbb alakulása is az alacsony árnövekedésű pálya fennmaradását valószínűsíti a jövőben.

Olcsóbb hitel

A piacok a korábbiaknál nagyobb hitelt adnak a hazai gazdaságpolitikának, ami tükröződik a hozamok csökkenésében is.

A magyar gazdaságpolitikába vetett nagyobb bizalomnak, valamint az utóbbi időben folyamatosan és jelentősen csökkenő (mag)inflációnak köszönhetően 2005-ben tovább folytatódott a hozamok 2004. harmadik negyedében megindult csökkenése. Különösen kedvezőnek értékelhető, hogy nem csupán a rövid, hanem a hosszú távú hozamok is nagymértékben csökkentek.

2004. augusztusához képest az állampapírok után fizetendő három hónapos kamat 11,2%-ról 6,1%-ra,
 az egy éves 10,8%-ról 6%-ra,
 az öt éves 9,5%-ról 6%-ra,
 a tíz éves pedig 8,5%-ról 5,9%-ra csökkent,

azaz a változás 2,5-5,5 százalékpont.

Az idén a különböző lejáratú hozamok összességében 100-275 bázisponttal süllyedtek, ami azt eredményezte, hogy a hozamgörbe gyakorlatilag (6%-on) vízszintessé vált.

A Magyar Nemzeti Bank Monetáris Tanácsa – követve a piaci folyamatokat – idén minden hónapban mérsékelte irányadó kamatát – augusztus elejéig összesen 275 bázisponttal –, bár a magyar alapkamat továbbra is a legmagasabb az Európai Unióban.

A tavalyi évben ismét **kiemelkedően magas volt a működőtőke beáramlás** mértéke (3,4 milliárd euró), és idén is hasonlóan magas befektetés várható. Az idei év I. negyedévének végéig összességében több mint 40 milliárd eurónyi FDI érkezett az országba.

A forint erős és stabil.

Az idei év első hónapjaiban a forint erősödésével megközelítette a sáv erős szélét, majd a nemzetközi tőkeáramlásban bekövetkezett változás miatt térségünk többi devizájához hasonlóan némileg visszagyengült.

A júniust követő időszakban pedig újra erősödésnek lehetünk tanúi. Mindezzel együtt elmondható, hogy 2005-ben a hazai deviza árfolyama viszonylag stabil volt.

A visegrádi országok egyes mutatóinak összehasonlítása

		Magyarország	Csehország	Szlovákia	Lengyelország
Költségvetési hiány/GDP*	2002	8,5%	6,8%	5,7%	3,6%
	2003	6,2%	11,7%	3,7%	4,5%
	2004	4,5%	3%	3,3%	4,8%
	2005**	3,6%	4,7%	3,4%	3,9%
Jegybanki alapkamat	2002 (átlag)	9,1%	3,6%	7,9%	8,8%
	2003 (átlag)	8,5%	2,3%	6,4%	5,7%
	2004 (átlag)	11,4%	2,2%	5%	5,8%
	2005.08.16.	6,75%	1,75%	3%	4,75%
Árfolyam relatív szórása	2004 - 2005. augusztus	2,3%	3,4%	2,1%	6,6%

*: A nyugdíjreform hatásával korrigálva

** : Terv, a 2004. decemberi konvergencia programok alapján

A külföldiek tovább növelték magyar eszközökbe történő befektetéseiket. A magyar (forint és deviza) állampapírokba az idei év elejéhez képest 900 milliárd, 2004. elejéhez képest közel 1400 milliárd forinttal többet fektettek a külföldiek. Érezhetően nőtt emellett a magyar részvények iránti bel- és külföldi kereslet, melynek következtében a **Budapesti Értéktőzsdé valóságos szárnyalását figyelhetjük meg**: sorra dőlnek meg a történelmi rekordok. A BUX-

index 2005 januárja óta közel 40%-kal nőtt, míg az elmúlt másfél évet tekintve megduplázódott.

FŐBB MUTATÓSZÁMOK

2002 - 2005

Megnevezés	2002 tény	2003	2004 e. tény	2005 várható
	<i>változás az előző évhez %-ban, összehasonlító áron</i>			
Bruttó hazai termék (GDP)	3,5	2,9	4,2	3,5 - 4
GDP belföldi felhasználása	5,5	5,7	2,2	2,5 - 3
ebből: lakossági fogyasztás	9,4	7,2	2,5	3 - 3,5
bruttó állóeszközfelhalmozás	9,3	2,5	7,9	5 - 7
Külkereskedelmi forgalom				
Kivitel (árúk és szolgáltatások)	3,9	7,8	14,9	9 - 11
Behozatal (árúk és szolgáltatások)	6,5	11,0	11,6	8 - 10
	<i>változás az előző évhez %-ban</i>			
Bruttó átlagkereset	18,3	12,0	8,2*	6 - 7
Nettó átlagkereset	19,6	14,3	7,1*	8 - 9
Egy keresőre jutó reálbér	13,6	9,2	0,3*	4 - 5
Foglalkoztatottak száma	0,1	1,3	-0,5	0 - 0,5
Munkanélküliségi ráta (ILO), %	5,8	5,9	6,1	kb. 6,5
Fogyasztói árszínvonal, évi átlag	5,3	4,7	6,8	3,5 - 4
	<i>folyó áron, milliárd Euróban</i>			
Külkereskedelmi áruforgalom hiánya, md Euro	3,4	4,2	3,8	kb. 3,5
Folyó fizetési mérleg hiánya, md Euro	4,9	6,4	7,1	7,2 - 7,5
	<i>a GDP százalékában</i>			
Államháztartás ESA95 szerinti hiánya**	8,5	6,3	4,4	3,6
Folyó fizetési mérleg hiánya	7,2	8,8	8,8	8,3 - 8,8

*/ A költségvetési szektorban az egyhavi többletjuttatás szabálmódosításának hatásával korrigálva

**/ Nyugdíjreform hatásával korrigálva.

Infrastruktúrafejlesztés, energetika, kereskedelem

Közlekedés

Közúti közlekedés

A Kormány fejlesztési politikájának egyik legfontosabb eleme Magyarország gyorsforgalmi úthálózatának minden eddiginél dinamikusabb növelése. A cél, hogy 2006-2007-re az autópályák elérjék a nagyobb megyeszékhelyeket és az országhatárokat, így egyszerre szolgáljanak településfejlesztési célokat és kapcsolódjanak a transeurópai hálózathoz, bekapcsolva az országot az európai gazdasági vérkeringésbe.

Az autópálya építés által ösztönzött tőkebeáramlás és munkahelyteremtés, továbbá a gyorsabb és jobb elérhetőség számszerűsíthető hatásai miatt a gyorsforgalmi úthálózat fejlesztése pozitív finanszírozási egyenleget hoz. Az autópálya építési program tehát nem elsősorban finanszírozási, hanem versenyképességi, munkahely-teremtési kérdés.

A 2002-2006 között megépülő 511 km új autópályával gyakorlatilag megduplázódik a ciklus elején meglévő gyorsforgalmi úthálózat hossza, és 2006 végére meghaladja az 1.100 km-t. 2015-ig az autópálya-hálózat bővítésével a 2006-os hálózathossz is megduplázódik, és ezzel felzárkózunk az Európai Unió átlagához.

A gyorsforgalmi úthálózat fejlesztés átlátható és egyértelmű szabályozása érdekében az Országgyűlés által elfogadott 2003. évi CXXVIII, ún. „Autópálya-törvény” első ízben szabályozza törvényi szinten az autópálya építést, meghatározva az építendő autópálya szakaszokat és a hozzájuk rendelt finanszírozási forrásokat.

Ehhez a nagy ívű autópálya fejlesztéshez megfelelő források kellene. Így született meg a döntés a beruházások megvalósításához kapcsolódó magántőke bevonásáról.

A kormány év elején úgy döntött, hogy az autópálya építéseket ez idáig lebonyolító Nemzeti Autópálya Rt-től ezek a feladatok átkerülnek az Állami Autópálya Kezelő Rt-hez, annak érdekében, hogy egy kézben legyen a beruházás, fejlesztés, karbantartás, finanszírozás.

Az ÁAK feladata tehát, hogy teljesítse azt a 2006-2007-ig tartó autópálya-építési programot, amelyet az országgyűlés korábban megszavazott. Ehhez mintegy 700 milliárd forint összegű külső forrásra van szükség. Ezt a forrást az ÁAK kötvénykibocsátással teremti meg. Ez az összeg a fedezete az NA Rt. által felvett hitelek visszafizetésének, a már folyamatban lévő és megkezdeni kívánt beruházásoknak is.

Vasúti közlekedés

A vasúti közlekedés fejlesztésének a jelen körülmények közötti lehetőségeit kihasználva a Kormány és a gazdasági és közlekedési tárca jelentős fejlesztési projektekhez nyújtott segítséget – részben európai uniós kohéziós és ISPA forrásokból, részben EIB, illetve kereskedelmi banki hitelek felhasználásával. A fejlesztések elsősorban vasútvonal-rehabilitációra, -rekonstrukcióra, -villamosításra, illetve járműpark-megújításra irányulnak.

A Kormány vasúti stratégiájának központi eleme a szolgáltatásait illetően egy átlagos európai színvonalat képviselő vasúti közlekedés feltételeinek megteremtése. Alapelve, hogy a hosszabb

távon is államilag működtetett vasúti pályahálózaton azonos versenyelőnyekkel jelenhessenek meg a kereskedelmi tevékenységet végző vasúttársaságok, elsősorban az áru fuvarozás terén (a későbbiekben azonban a személyszállításban is).

Az új stratégia kidolgozása más okokból is aktuálissá vált: a gazdasági környezet megváltozott, uralkodóvá váltak a piaci körülmények, alapjaiban átalakultak a tulajdonviszonyok. Magyarország EU csatlakozása folytán jelentősen módosult a jogi szabályozás, a pályahálózaton az áru fuvarozásban megjelentek a konkurens magánvasutak. Ezen felül a költségvetés nem képes finanszírozni a vasúti közlekedést a jelenlegi állapotában.

A magyar vasúti közlekedési rendszer az igények változása és az állami támogatás évtizedes krónikus hiánya miatt nehézségekkel küzd, folyamatos a vagyonszűkülés, a pályahálózat és a szolgáltatások színvonala összességében évek óta romlik. A pályahálózat nyitása folytán a versenyhelyzet kiéleződése megkezdődött. A vasúti közlekedés több mint 90%-át lefedő MÁV Rt. nehéz gazdálkodási helyzetbe került. A tőkeszerkezet helyreállítása és a napi gazdálkodás feltételeinek megteremtése azonnali intézkedéseket igényel. Az azonnali intézkedések mellett szükségessé vált a jövőképet és a teendőket felsorakoztató új vasúti stratégia kidolgozása.

A vasúti stratégia legfontosabb elemei:

- ◆ a MÁV Rt. önálló társaságokra történő átszervezése (áru fuvarozás, személyszállítás, pályavasút),
- ◆ az áru fuvarozási üzletág privatizációja,
- ◆ hosszabb távon a magántőke bevonása a vasúti közlekedés minden szektorába
- ◆ az elővárosi és a távolsági (IC) közlekedés fejlesztésének elsőbbsége,
- ◆ a kistérségi vasutak, később a közlekedési szövetségek fokozatos kialakítása,
- ◆ az állam által megrendelt szolgáltatás indokolt költségeinek normatív alapon történő megtérítése,
- ◆ szervezeti változások.

A vasúti stratégia jogi megalapozására a GKM 2005 őszén az Országgyűlés elé terjeszti az új vasúti törvényt.

A Budapesti Közlekedési Szövetség (BKSZ) létrehozása szintén kiemelt fontosságú feladat; ennek keretében az utasok ugyanazzal a bérlettel utazhatnak a BKV, a MÁV és a Volán Budapest közigazgatási határain belüli vonalain. A BKSZ sikeres beindítása után tervezzük az ország több nagyvárosában is hasonló szövetségek létrehozását.

Energetika, kereskedelem

Energetika

Az energetika területén az európai uniós csatlakozási folyamat során megszülettek azok az alapvető törvények, amelyek biztosították a magyar energiajog harmonizációját az uniós rendelkezésekkel. Az energiajog gerincét alkotó jogszabályok – a villamos energiáról szóló 2001. évi CX. törvény (VET) és a földgázellátásról szóló 2003. évi XLII. törvény (GET), valamint a végrehajtási rendeleteik – az akkor már meglévő fő uniós irányelvek alapján készültek el.

Az Európai Unió Bizottsága által végzett összehasonlító elemzésben Magyarország jól szerepelt a gáz- és villamosenergia-piac liberalizációjának végrehajtása tekintetében. A velünk együtt csatlakozó országokkal összehasonlítva csaknem minden vonatkozásban a legelső között vagyunk.

Az Országgyűlés 2004. decemberében fogadta el a bányászatról szóló 1993. évi XLVIII. törvény módosításáról szóló 2004. évi CXXXVIII. törvényt. A törvény módosítása teljes mértékben megfelel az Alkotmánybíróság 1/2004. (II. 12.) AB határozatában foglaltaknak és teljes körűen biztosítja a bányatelek területén fekvő ingatlanok tulajdonosai számára a tulajdonjog védelmét. A törvény a nemzeti fejlesztési programok, így különösen a gyorsforgalmi úthálózat építésének elősegítése érdekében biztosítja, hogy az építéshez szükséges nyersanyagokhoz gyorsabban lehessen hozzáférni azáltal, hogy a kapcsolódó ügyintézés, az engedélyezési eljárások menete egyszerűsödik, illetve az elintézési idejük lerövidül.

Az Országgyűlés 2005. április 11-én elfogadta a távhőszolgáltatásról szóló 2005. évi XVIII. törvényt, amely 94 településen 645 ezer háztartást (kb. 2 millió embert) érint. Legfontosabb célja a fogyasztóvédelemre vonatkozó előírások erősítése. A törvény kötelezi a szolgáltatókat, hogy minden épületben valósítsák meg a hőmennyiség hiteles mérését. Az önkormányzatok által megállapítani kívánt árat a gazdasági és közlekedési miniszter véleményezi, így lehetőség nyílik az ármegegyezésnél figyelembe vett költségek indokoltságának vizsgálatára.

A fogyasztói érdekvédelemre vonatkozó szabályozás pontosítása, továbbá a fogyasztók tájékoztatáshoz való jogának erősítése, valamint az EU jogharmonizációnak a villamosenergia-rendszer jelenleg működő modelljében való legteljesebb megvalósítása, valamint a kizárólagossági jogot gyakorló engedélyesekkel szembeni követelmények szigorítása, feladataikra vonatkozó szabályok pontosítása érdekében az Országgyűlés elfogadta a villamos energiáról szóló 2001. évi CX. törvény módosításáról szóló 2005. évi LXXIX. törvényt.

Kereskedelem

A kormány 2005 őszén nyújtja be a Parlamentnek az új Kereskedelmi Törvény tervezetét, amely a csaknem 30 éves Belkereskedelmi Törvényt váltja fel, és a megváltozott piaci körülményekhez igazodva keret-törvény jelleggel szabályozza a kereskedelmi tevékenységeket, megtartva a vállalkozás szabadságának alapelvét.

A feketegazdaság, ezen belül a fekete-kereskedelem visszaszorítása több terület összehangolt intézkedését igényli, ezért folyamatban van a hazai ruházati-ipar és kereskedelem működőképességét érintő kormány-előterjesztés kidolgozása.

A határon belül működő kereskedelmi ágazat gazdasági súlyára jellemző adatok:

- ◆ a GDP 12%-át teszi ki
- ◆ az összes foglalkoztatott 14%-a dolgozik a kereskedelemben (több mint 550 ezer fő)
- ◆ a nemzetgazdasági szempontból olyannyira jelentős kis- és középvállalkozások közel 27%-a a kereskedelmi és vendéglátóipari szektorban tevékenykedik.

Versenyképesség javítása

Működőtőke-bevonás

A magyar Kormány stratégiai célja a működőtőke-befektetések ösztönzése. A befektetés-ösztönzés hazai rendszerének egyik alappillére a 2003-ban kidolgozott részletes és hatékony jogszabályi feltételrendszer, amely lehetővé teszi, hogy a nemzetgazdasági szempontból kiemelkedő jelentőségű beruházásokhoz a Kormány - a pályázati rendszertől elkülönítetten – egyedi, EU-konform feltételrendszerű döntéssel ítéljen meg állami támogatást.

Az egyedi kormánydöntéssel nyújtott támogatások - meghatározott nemzeti és közösségi jogszabályok alapján - azokhoz a nemzetgazdasági szempontból kiemelkedő jelentőségű feldolgozóipari kapacitásokat létrehozó nagyberuházásokhoz nyújthatók, amelyeknek az elszámolható beruházási költsége eléri az 50 millió eurónak megfelelő forint összeget, valamint azokhoz a regionális szolgáltató-központokhoz, ahol a beruházás nyomán létrehozott új munkahelyekhez kapcsolódó személyi jellegű ráfordítások eléri a 10 millió eurónak megfelelő forintösszeget.

Az egyedi döntések kedvezményezettjeinek - a feldolgozóipari nagyberuházásokat végrehajtó vállalatok - pályázati rendszertől eltérő módon történő támogatását az indokolja, hogy ezek a nagyberuházások egyszerre nagyszámú munkahelyet hoznak létre, és magas technológiai színvonalat képviselő gyártókapacitásokat létesítenek, amelyek nagy hozzáadott értéket képviselnek, valamint a jelentős térségi beszállítói hányadon keresztül olyan gazdaságfejlesztő technológiatranszfert valósítanak meg, ami egy hasonló profilú, de méreteiben kisebb vállalkozástól nem remélhető. A fenti volumenben létrehozott és működtetett regionális szolgáltató-központokat hangsúlyosan magas hozzáadott értéket képviselő világcégek hozzák létre, amelyek többek között a magyarországi, magasan képzett szellemi infrastruktúrára építenek, ezzel jelentős mértékben hozzájárulnak a diplomás foglalkoztatottság javításához, és Magyarország regionális pozíciójának erősödéséhez.

Ezek az addicionális hatások, valamint a koncentráltan igénybevett szolgáltatások, a foglalkoztatás és az infrastruktúrafejlődés multiplikátor hatásai együttesen teszik indokolttá az ilyen nagyberuházások megkülönböztetett módon történő támogatását, annál is inkább, mert ezek a beruházások jelentősen hozzájárulnak egy-egy régió fejlődéséhez, a regionális munkanélküliség csökkentéséhez, az elvándorlás mérsékléséhez, a magyar beszállítói háttérpar fejlődéséhez és a jobb regionális pozíció eléréséhez. Különösen fontos, hogy mivel ezen termelőkapacitások kibocsátásának számottevő része, és a regionális szolgáltató-központok szolgáltatásainak teljes egésze a nemzeti határokon kívül kerül értékesítésre – azaz export –, így működésük a külkereskedelmi mérleg javulásához is nagyban hozzájárul. További fontos tényező az adóbevételeken keresztül az államháztartás számára biztosított jelentős bevétel.

A nemzetgazdasági szempontból kiemelkedő jelentőségű beruházások egyedi támogatása

A Kormány által egyedi döntés alapján megítélt támogatások nyújtásának szabályai az Európai Unió által a csatlakozási szerződés tárgyalása során elfogadásra kerültek. A szóban forgó támogatási rendszer a Csatlakozási Okmány IV. sz. mellékletének "Versenypolitika" című, 3. pontja szerinti létező támogatási programnak minősül.

Az 1990 óta Magyarországra érkezett működő tőke állománya 2004. végén elérte a 48,3 milliárd eurót, ami egy főre vetítve a legmagasabb a kelet-közép-európai térségben. A külföldi működőtőke-befektetések legnagyobb része a versenyképes feldolgozóipari ágazatokba (járműgyártás, villamosgép-gyártás) és a szolgáltatóiparba áramlott. Az elmúlt másfél évtizedben Magyarországon végrehajtott külföldi közvetlen tőkebefektetések közel 30%-a Németországból, 80%-a az Európai Unióból származott. 2004-ben összesen 3 365 millió euró értékű külföldi közvetlen tőkebefektetés valósult meg Magyarországon, ami 2001. óta a legmagasabb éves működőtőke beáramlást jelenti. 2005 első negyedévében újabb rekord-nagyságú külföldi működőtőke érkezett az országba 1,2 milliárd euró értékben, ezzel Magyarország az Európai Unió 25 tagországa között a tavalyihoz képest újabb egy hellyel előre lépve az 5. legkedveltebb befektetési célponttá vált.

Kis- és középvállalkozások

A magyar gazdaság fejlődése szempontjából meghatározó jelentőségű a kis- és középvállalkozások hosszú távú versenyképességének biztosítása, az ehhez szükséges kiszámítható gazdasági, szabályozási környezet megteremtése.

A középtávú (2003-2006) kis- és középvállalkozás-fejlesztési stratégiát, a Széchenyi Vállalkozásfejlesztés Programot a kormány a 1213/2002. (XII. 23.) Korm. határozattal fogadta el. Az új program megőrizz bizonyos elemeket a korábbi Széchenyi Tervből, de szemléletében komplexebb, és nem kizárólag a vissza nem térítendő támogatásokra koncentrál.

A Program a kis- és középvállalkozás-fejlesztés középtávú feladataként a vállalkozások versenyképességének növelését, EU integrációs felkészítést, az erőforrásokhoz való hozzáférést, a hátrányos helyzetű területek, társadalmi csoportok esélyegyenlőségének javítását, az Európai Unió kis- és középvállalkozás támogatási forrásainak igénybe vételéhez szükséges feltételek megteremtését határozta meg.

2003-ban az európai uniós alapelvekkel összhangban, 2004-ben pedig az Európai Unió Strukturális Alapjainak bevonásával meghirdetésre kerültek a vissza nem térítendő támogatást biztosító pályázatok, kialakításra került a 4 pilléren álló, számos hitelintézet és takarékszövetkezet bevonásával működtetett kedvezményes hitelrendszer, az ún. 4 lépcsős hitelprogram, és egyéb a vállalkozások finanszírozási forráshoz jutását segítő programok, valamint a vállalkozások integrációra való felkészítése érdekében "Az EU házhoz jön" címmel kistérségi országjáró program indult, a vállalkozások csatlakozásra való felkészítése érdekében számos kézikönyv és tájékoztató füzet jelent meg.

Az MFB Rt. 2005. évben a továbbfejlesztett hosszú lejáratú és kedvezményes hitelprogramokat a „Siker Magyarorszáért” Hitelprogram keretébe vonta össze, összesen 410 milliárd forintos, árfolyam-garanciával biztosított hitelkerettel. Az igénybe vehető árfolyam-garancia keret így 140 milliárd forinttal nőtt. Az összevont hitelprogram az alábbi részprogramokat tartalmazza:

- a Vállalkozásfejlesztési Hitelprogram, 310 milliárd forintos kerettel,
- az Önkormányzati Infrastruktúrafejlesztési Hitelprogram 60 milliárd forintos keretösszeggel,
- az Agrárfejlesztési Hitelprogram 40 milliárd forintos kerettel került meghirdetésre.

A kormányzat 2005-ben új Beszállítói Programot dolgozott ki. A program célja a nagybefektetők eredményes és hosszú távú magyarországi jelenlétének biztosítása, további befektetések ösztönzése, valamint a kis- és középvállalkozások beszállítói képességének

fejlesztése. A beszállítói beruházási célú kedvezményes hitelt azok a feldolgozóipari kis- és középvállalkozások vehetik igénybe, amelyek beszállítói tevékenységet végeznek ipari nagyvállalatok részére.

A számos finanszírozási konstrukció közül az egyik legnépszerűbb a kis- és középvállalkozások körében a Széchényi kártya program, amelynek keretében (igénylehető kerete jelenleg maximum 10 millió forint) 2005. május 20-ig 33 453 vállalkozó jutott 138 milliárd forint összegű hitelhez.

Európai uniós operatív programok

Gazdasági Versenyképesség Operatív Program (GVOP)

A Gazdasági Versenyképesség Operatív Program (GVOP) a termelőszektor modernizációját, valamint a fejlett gazdasági szolgáltató környezet kialakítását tűzi ki célul.

Az Operatív Program alapvető célja a megindult gazdasági növekedés bázisának – ágazatok, szektorok és régiók szerinti – kiszélesítése, elmélyítése, a gazdaság magas, az Európai Unió átlagát meghaladó növekedési ütemének fenntartása a termelékenység növelése és a foglalkoztatottság bővítése által, s ezzel az ország és az EU gazdasági fejlettsége közötti fokozatos konvergencia biztosítása. A tervezett intézkedések a következő területek fejlesztését szolgálják: beruházás-ösztönzés, kis- és középvállalatok, kutatás-fejlesztés és innováció, információs társadalom és gazdaságfejlesztés.

2005-ös GVOP adatok:

- ◆ 13 500 darab beérkezett pályázat,
- ◆ 87 milliárd forint odaítélt fejlesztési támogatás,
- ◆ a támogatott projektek beruházási értéke meghaladja a 155 milliárd forintot,
- ◆ 78 546 új és megőrzött munkahely.

Környezetvédelem és Infrastruktúra Operatív Program (KIOP)

A 2004-2006 évben - az Európai Unióhoz (EU) való csatlakozásunkból adódóan - lehetőség nyílik olyan környezetvédelmi és energetikai pályázatok kiírására, amelyekhez jelentős anyagi támogatást nyújt az EU ún. Strukturális Alapjai közül az Európai Regionális Fejlesztési Alap. A támogatásokat lehetővé tevő stratégiai keret a Nemzeti Fejlesztési Terv (NFT), melynek Környezetvédelem és Infrastruktúra Operatív Programja (KIOP) a környezetvédelem és közlekedés prioritások keretében támogat fejlesztéseket.

A környezetvédelmi prioritás hét intézkedése

- a vízminőség javítása: ivóvízminőség javítása, valamint szennyvízelvezetés és -tisztítás (két pályázat),
- az állati hulladék kezelése,
- az egészségügyi és építési-bontási hulladék kezelése,
- a környezeti kármentesítés a felszín alatti vizek és az ivóvízbázisok védelme érdekében,
- az energiagazdálkodás környezetbarát fejlesztése.

A KIOP keretében a környezetvédelem prioritás támogatására, a 2004-2006-os programozási időszakban mintegy 42 milliárd forint áll rendelkezésre a pályázatok támogatása céljából. Közlekedésfejlesztésre (elsősorban burkolat-erősítés, elkerülő utak építése, és intermodális logisztikai fejlesztések) a KIOP keretében 64 milliárd forint fordítható.

A KIOP további két környezetvédelmi intézkedése, illetve a közlekedési infrastruktúrát érintő fejlesztések központi projekteket érintenek.

Agrárgazdaság

Az agrárgazdaság és a vidékfejlesztés elválaszthatatlan egységet alkot. Magyarország nemzetközi összehasonlításban is kedvező földrajzi, természeti és ökológiai adottságokkal rendelkezik, amely lehetőséget teremt egy többfunkciós, exportorientált, versenyképes agrárgazdaság fenntartására. A termelés mennyiségének növelése mellett a hangsúlyt a minőségre és az élelmiszerbiztonság követelményeinek teljesítésére kell helyezni.

A nemzeti agrárstratégia és az agrárintézkedések alapja:

- ↯ a vidék értékeinek megtartása,
- ↯ a kedvező termelési feltételeink kihasználása,
- ↯ a magyar gazdák nemzetközi versenyképességének javítása,
- ↯ biztonságos, jó minőségű élelmiszerellátás.

Ezen agrárstratégiánk végrehajtása a célunk és feladatunk.

Helyzetértékelés

A magyar agrárgazdaság multifunkcionális szerepéből következően a nemzetgazdasági GDP-hez való hozzájárulásánál sokkal jelentősebb gazdasági szektora a nemzetgazdaságnak. **A külkereskedelemben a tartósan pozitív egyenlegével a stabilizáló szerepe nagy jelentőségű.**

A kivitel és a behozatal egyenlege 243 milliárd Ft-ot tett ki 2004-ben.

A mezőgazdaságban megtermelt hozzáadott érték volumene 36,3%-kal több volt, mint a megelőző évben. Megtört az a rendszerváltás óta tartó folyamat, hogy az ágazat aránya a nemzetgazdaság GDP termeléséből folyamatosan csökken, 2004-ben mintegy 0,2-0,3százalékos aránynövekedés következett be. Növekedett a gazdaságoknál képződött jövedelem is.

A nemzetközi versenyben tanúsított viszonylag gyenge reagáló képesség alapvetően az agrárgazdaság egészének alacsony vertikális kooperációjával, az értékesítés hiányos logisztikai rendszerével, valamint az intézményrendszer megkésett kiépítésével hozható összefüggésbe. **A romló hatékonysági mutatók következményeit jelentősen felerősítette az exportörököt sújtó monetáris és árfolyam politika is.**

Az EU-csatlakozás eddigi tapasztalatai

2004. május 1-vel Magyarország kilenc tagjelölt társával együtt az Európai Unió tagjává vált. A magyar agrárgazdaságnak sikerült beilleszkednie a közös agrárpolitika keretei közé, sikerült átvennünk és alkalmaznunk az európai uniós előírásokat. A csatlakozás a gazdálkodás támogatási és piaci feltételeit jelentős mértékben átalakította. A korábbi évek támogatási rendszereivel való összevetésből kitűnik, hogy nagyságrendjét tekintve **lényegesen nagyobb területalapú jövedelemtámogatáshoz jutottak a termelők a belépést követő egy évben, mint azelőtt, azonban a fejlesztési támogatások odaítélése tekintetében jelentős az időbeni elmaradás.** A naptári éves finanszírozásról a gazdasági éves rendszerre történő áttérés komoly likviditási problémákat gerjesztett.

Belépésünk óta három típusú uniós támogatási forrásra számíthatunk: a piaci-, az egyszerűsített földalapú- és a vidékfejlesztési típusú támogatásokra. A támogatások a csatlakozásunk óta koncentrálnak és azon kívül, hogy a támogatások címzettjévé és haszonélvezője közvetlenül a termelő, a kezdeti nehézségeket leszámítva is egyszerűbb az eligazodás és a támogatásokhoz való hozzáférés. Jó példa erre az egyszerűsített földalapú támogatás, a SAPS és annak a hazai költségvetésből történő 30 %-pontos nemzeti kiegészítése. **A 4,355 millió hektáros támogatható mezőgazdasági területre beérkezett 207 800 darab, terület alapú támogatási kérelem 2004-ben lefedte a támogatási összeget, így az uniós forrást ebben a támogatási formában teljes mértékben ki tudtuk használni.**

A magyar mezőgazdaság átlagos támogatottsági szintje 2004-ben 18,1 %-os volt. (Ez a mutató 2001-ben 13,8 % volt.) A kedvező változások ellenére ez a mutató ma még jelentősen elmarad az Európai Unió 15, korábbi tagállama mezőgazdaságának a 30 %-ot lényegesen meghaladó átlagos támogatottsági szintjétől.

A Kormány az elmúlt időszakban számos az agrárgazdaságot segítő intézkedést hozott

Az agrárágazat konszolidációja

a.) Adósságrendezési programok

- ☒ az adósságrendezés összege 60 milliárd Ft volt és 100 ezer termelőt érintett, a támogatás 55 %-át gazdasági társaságok, 45%-át magántermelők kapták. A program keretében az aszálykárok mérséklésére a termelők 18 milliárd Ft támogatáshoz jutottak;
- ☒ a kedvezőtlen adottságú térségekben gazdálkodó mezőgazdasági termelők éven túli hiteleinek részleges (40%) konszolidálására 2003-ban hároméves program indult 10 milliárd Ft támogatással.

b.) Agrár-európa hitelprogram

A program keretében 203,1 Mrd Ft hitelt vehettek fel a gazdálkodók 5-10 éves futamidővel kamattámogatással és garanciával.

c.) A 2003-as súlyos fagy és aszály kezelése

A károk mérsékléséhez a Kormány 10 milliárd Ft vissza nem térítendő támogatást nyújtott a 94 ezer termelő számára, emellett a kárt szenvedett termelők 46 milliárd Ft-ot kedvezményes közép lejáratú hitelt is igénybe vettek. (A hitelek futamideje a gazda-megállapodás alapján 10 évre meghosszabbításra kerül).

Az uniós csatlakozásra való felkészülést segítő intézkedések

Intézményfejlesztés

Az örökölt lemaradást, jelentős késedelmet nagyrészt sikerült ledolgozni. Kiépítettük az EU előírásoknak megfelelő állat- és növény egészségügyi határállomásokat. 2003. július 1-jével megalakult az Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal (MVH).

SAPARD program

A SAPARD terv (amely már 2000. évtől rendelkezésre állt) teljesítése vontatottan, nehezen indult a hiányzó intézményrendszer, az intézményrendszer fejlesztésének lassú üteme, és a kifutóban lévő nemzeti támogatások könnyebb, egyszerűbb elérhetősége, megszokottsága miatt.

Az érdeklődés a SAPARD pályázatok befogadásának lezárása idején rendkívül felerősödött és összességében a program sikerrel zárult a rendelkezésre álló forrásokat teljes mértékben felhasználtuk.

AVOP

A csatlakozást követően került meghirdetésre az Agrár Vidékfejlesztési Operatív Program (AVOP), melynek forrását az Európai Mezőgazdasági Orientációs és Garancia Alap Orientációs részlege valamint a Halászati Orientációs Pénzügyi Eszközök képezték. Az AVOP 3 fő fejlesztési irányt, prioritást határoz meg

- ◆ a versenyképes alapanyag-termelés megalapozását a mezőgazdaságban,
- ◆ az élelmiszer-feldolgozás modernizálását, és
- ◆ a vidéki térségek fejlesztését.

NVT

Az európai uniós csatlakozás után induló másik jelentős program Magyarország Nemzeti Vidékfejlesztési Terve (NVT), amely további 6 intézkedés támogatását tartalmazza elősegítve a mezőgazdasági területek erdősítését, a mezőgazdasági termelők értékesítési, piacra jutási feltételeinek javítását, az agrár-környezetgazdálkodás fejlődését stb.

Piacvédelem terén tett intézkedések

- ◆ Az agrárpiaci rendtartási törvényben a 30 napos fizetési határidő betartását és a beszerzési ár alatti értékesítés tilalmát rögzítettük.
- ◆ Az EU tagországokból származó termékek esetében is szigorítottuk a növény- és állategészségügyi ellenőrzéseket.
- ◆ Minden lehetséges eszközzel erősíteni a mezőgazdasági termelők beszállítói biztonságát különösen a nagy áruházi láncok viszonylatában.

Egyéb kormányzati intézkedések

Földügyi intézkedések

Az NFA ezidáig 3 alkalommal hirdette meg a földért életjáradék programot, e programok alapján 2003 óta 50000 ha-t vásárolt meg az állam és 18000 fő kap életjáradékot.

Gazdamegállapodás

Teljesítettük és teljesítjük az abban foglaltakat. Ebből kiemelendő:

- ☞ a 2005. év után járó Unió által finanszírozott területalapú támogatások 80%-át tárgyév december 31-ig kifizetjük;
- ☞ a nemzeti kiegészítést 2006. február 15-ig kifizetjük.

A Kormány 100 lépés programjának agrárcéljai és intézkedései

A kormány minden magyar gazdának esélyt kíván teremteni a boldogulásra. Fő cél, hogy a gazdák, a mezőgazdasági vállalkozások és mindazok a honfitársaink, akik a vidék értékeinek őrzői kihasználhassák az EU adta lehetőségeket, gazdálkodásuk megerősödjön. Ezáltal tudjuk érdemben javítani a vidékiek életkörülményeit.

A hazai agráradottságok kihasználása, a vidéki foglalkoztatási és jövedelemszerzési lehetőségek javítása, valamint a magyar fogyasztók jó minőségű hazai élelmiszerekkel történő ellátása szempontjából alapvető fontosságú a növénytermesztés és állattenyésztés közötti egészséges arányok helyreállítása. Ennek feltétele az állattenyésztés – különösen a sertés és baromfitartás – valamint a tejtermelés – visszaesésének megállítása, a tendencia megfordítása. Ezért a versenyképes mezőgazdaság érdekében helyreállítjuk a növénytermelési és állattenyésztési ágazatok közötti megbomlott szerkezeti arányokat.

A 100 lépés program keretében a Kormány 7 fontos lépést hagyott jóvá a mezőgazdaságból élők biztonságának javításáért:

a. Elősegítjük az állattenyésztési ágazatok piaci igényekhez alkalmazkodó fejlesztését

Célunk a más EU-s országoknál szigorúbb állattartási előírások teljesítéséből fakadó hátrányok csökkentése, az EU támogatásokhoz való hozzáférés lehetőségének kiterjesztése, a termelők jövedelem-pozíciójának javítása, a mezőgazdasági munkahelyek megőrzése. Ez több mint félmillió állattartó élethelyzetén javít.

b. Ösztönözzük a növénytermesztés korszerűsítését

Célunk a növénytermesztés szerkezetének módosítása, a nem élelmiszer- és takarmány előállítást szolgáló növénytermesztés arányának növelése, ezáltal a gabonapiaci feszültségek oldása, megújuló energiaforrások növelése és a környezet terhelésének csökkentése. Ezek eredményeként a vidéki foglalkoztatási lehetőség bővül.

c. Ésszerűsítjük a termőföld használatát

Célunk az elaprózott birtokstruktúrából adódó hátrányok csökkentése, a gazdaságos termeléshez szükséges birtokméretek mielőbbi kialakítása, a kedvezőbb korösszetételű gazdálkodói kör kialakítása.

d. Növeljük az élelmiszerbiztonság színvonalát, javítjuk a hazai termékek piaci érvényesülésének esélyeit

Célunk az elismerten jó minőségű, egészséges és biztonságos magyar élelmiszertermékek piacra jutásának elősegítése. Fokozzuk az előírt feltételeknek nem megfelelő, gyenge minőségű termékek kiszűrését segítő hatósági ellenőrzések hatékonyságát. Egyszerűbbé, bürokráciamentessé tesszük a kistermelői termékértékesítés szabályait, figyelemmel az élelmiszerbiztonsági előírásokra is. Az uniós lehetőségekkel is élve javítjuk a szőlő- és bortermelők helyzetét, piacrajutási lehetőségeit.

e. Korszerű szaktanácsadási rendszerrel segítjük a termelőket

Célunk, hogy a termelők a korszerű ismeretekhez hozzájussanak az oktatási-kutatási eredményeket hasznosító szaktanácsadási rendszer révén.

f. Rendezzük a mezőgazdasági szövetkezeti üzletrészek helyzetét

g. Csökkentjük a mezőgazdasági termelők kockázatát

Célunk a nem biztosítható elemi károk kezelése, a szükséges törvényi háttér megteremtésével.

További kiemelt feladatok:

- ⌘ Koordinált, megalapozott Nemzeti Agrár és –Vidékfejlesztési Terv kidolgozása 2007-2013. évekre, az EU „Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból (EMVA) támogatható célokra.
Az EMVA egy fenntartható fejlődést biztosító agrár- vidékpolitikához nyújt támogatást, ami kiegészíti a közös agrárpolitika piaci és jövedelemtámogatási politikáját és szinergikus kölcsönhatásban van a közösség halászati valamint kohéziós politikájával.
- ⌘ A 2007-2013 tervidőszakra történő felkészülés keretében jelenleg folyik Magyarországon az Országos Fejlesztési Konceptió társadalmi vitája, melynek figyelembevételével a javasolt koncepció még augusztusban véglegesítésre és szeptemberben az Országgyűléshez beterjesztésre kerül.
- ⌘ A mezőgazdaságban 2007 után bevezetni kívánt támogatási rendszer előkészítése, A munka célja az EU követelményeihez igazodó egységes gazdaságtámogatási rendszerre (SPS) történő áttérés termelési szerkezetre gyakorolt hatásának elemzése, az áttérésre történő javaslat kidolgozása. E mellett a gazdák versenypozíciójának javítása érdekében alapvető érdekünk a nemzeti támogatási lehetőségek maximális kihasználása. Az agrárgazdaság EU-konform intézményi rendszerének a kapcsolódó szakigazgatási és szakmai szervezeteinek gyors ütemben történő működéssé tétele a szükséges szervezeti átalakítások megvalósítása.
- ⌘ A gabonatároló létesítmények kapacitásának növelése.
- ⌘ A parlagfű elleni védekezés erősítése.

Összességében az agrárgazdaság nem a különböző termelő tevékenységek mechanikus együttese, hanem egy többfunkciós fenntartható organikus rendszer, melyben a termeléssel azonos rangú a természeti környezet, az eltartó képesség és a vidéki értékek megőrzése.

Az agrárium és a vidék helyzetének alakulása nemcsak a gazdák ügye, hanem 10 millió magyar állampolgár érdeke. A nemzetközi tapasztalatok azt bizonyítják, hogy napjainkban nem létezik fejlett ország a világon magas színvonalú agrárgazdaság és az ehhez kapcsolódó vidékpolitika nélkül.

Ezért a magyar agrár-vidékfejlesztés stratégiai céljainak figyelembe kell vennie a Közös Agrárpolitika előírásait és stratégiai céljait, de a magyar agrárgazdaság sajátosságain kell alapulniuk és lehetővé kell tenniük a kapcsolódást a magyar nemzetgazdaság többi ágazatával, illetve fejlesztési stratégiáival.

Arra számítunk, hogy a következő években az EU keretei között a gazdálkodás versenyképességének javításával, a termelők egységes szakmai és érdekképviseleti rendszereinek kialakulásával, a rendelkezésre álló EU-s és hazai források maximális kihasználásával a gazdálkodók termelői- és jövedelembiztonsága javul és mérséklődni fognak az átmenet kezdeti feszültségeiből adódó, elégedetlenséget tükröző társadalmi megnyilvánulások.

A 2005. évi területfejlesztési források felhasználása

A területfejlesztési támogatások elosztása a régiók és megyék között differenciáltan történt, segítve a hátrányos és leghátrányosabb helyzetű térségek fejlesztési programjainak megvalósulását.

I. A Terület- és régiófejlesztési céllelőirányzat forrásainak felhasználása

A Terület- és régiófejlesztési céllelőirányzat decentralizált kerete feletti döntés a regionális fejlesztési tanácsok hatáskörébe tartozik.

A regionális fejlesztési tanácsok 2005. évben a terület- és régiófejlesztési céllelőirányzattól támogatást nyújthatnak többek között:

- munkahelyteremtő- illetve megőrző beruházásokhoz,
- gazdaságfejlesztéssel összefüggő infrastrukturális fejlesztésekhez
- humán infrastruktúra fejlesztésekhez.

A 2005. évben először, a decentralizált források a költségvetési törvényben kerültek meghatározásra, ezzel is biztosítva és erősítve a decentralizáció folyamatait.

A decentralizált támogatási programok előirányzatai régiókénti összege

Megnevezés	Közép-Magyarország	Közép-Dunántúl	Nyugat-Dunántúl	Dél-Dunántúl	Észak-Magyarország	Észak-Alföld	Dél-Alföld	Millió forint
								Összesen
	régió							
I. Regionális fejlesztési tanácsok döntési hatáskörébe utalt támogatási előirányzatok	8 892,3	3 555,6	3 221,3	4 749,0	6 213,9	8 021,4	5 596,5	40 250,0
<i>IX. Helyi önkormányzatok támogatásai</i>								
2. cím Központosított előirányzatok								
12. alcím Települési hulladék közszolgáltatás fejlesztéseinek támogatása	413,0	162,0	173,0	126,0	194,0	208,0	224,0	1 500,0
24. alcím Települési önkormányzati szilárd burkolatú belterületi közutak burkolatfelújításának támogatása	4 788,8	919,4	804,0	840,8	865,6	857,1	924,3	10 000,0
6. cím Címzett és céltámogatások	279,0	309,0	271,0	327,6	396,0	459,0	458,4	2 500,0
<i>XVII. Területfejlesztés</i>								
5. cím, 3. alcím Terület- és régiófejlesztési céllelőirányzat								
2. jogcímcsoport Decentralizált területfejlesztési programok	1 561,5	1 282,2	1 088,3	2 365,6	3 661,3	5 065,3	2 975,8	18 000,0
3. jogcímcsoport Decentralizált szakmai fejlesztési programok	730,0	443,0	485,0	689,0	597,0	832,0	474,0	4 250,0
<i>LXIX. Kutatási és Technológiai Innovációs Alap</i>								
3. cím Regionális innováció támogatása	1 120,0	440,0	400,0	400,0	500,0	600,0	540,0	4 000,0
II. A megyei területfejlesztési tanácsok döntési hatáskörébe utalt támogatási előirányzatok	1 564,8	1 516,0	1 342,9	2 313,2	3 262,3	3 965,0	2 908,8	16 873,0
<i>IX. Helyi önkormányzatok támogatásai</i>								
7. cím A helyi önkormányzatok fejlesztési és vis maior feladatainak támogatása	1 564,8	1 516,0	1 342,9	2 313,2	3 262,3	3 965,0	2 908,8	16 873,0
Decentralizált programok támogatásai mindösszesen (I+II)	10 457,1	5 071,6	4 564,2	7 062,2	9 476,2	11 986,4	8 505,3	57 123,0

2. Országos jelentőségű területfejlesztési programok felhasználása 2 907,5 millió forint

- Balatonnal kapcsolatos feladatok támogatása: 890,2 millió forint

- Szigetköz és térsége rehabilitációja, Mosoni-Duna komplex területfejlesztése: 204,7 millió Ft

- Kiemelt térségek területfejlesztése (Velencei-tó, Tisza-tó, Dunakanyar, M 8, natúrparkok) : 244,8 millió Ft

3. A Regionális Operatív Program forrásainak felhasználása

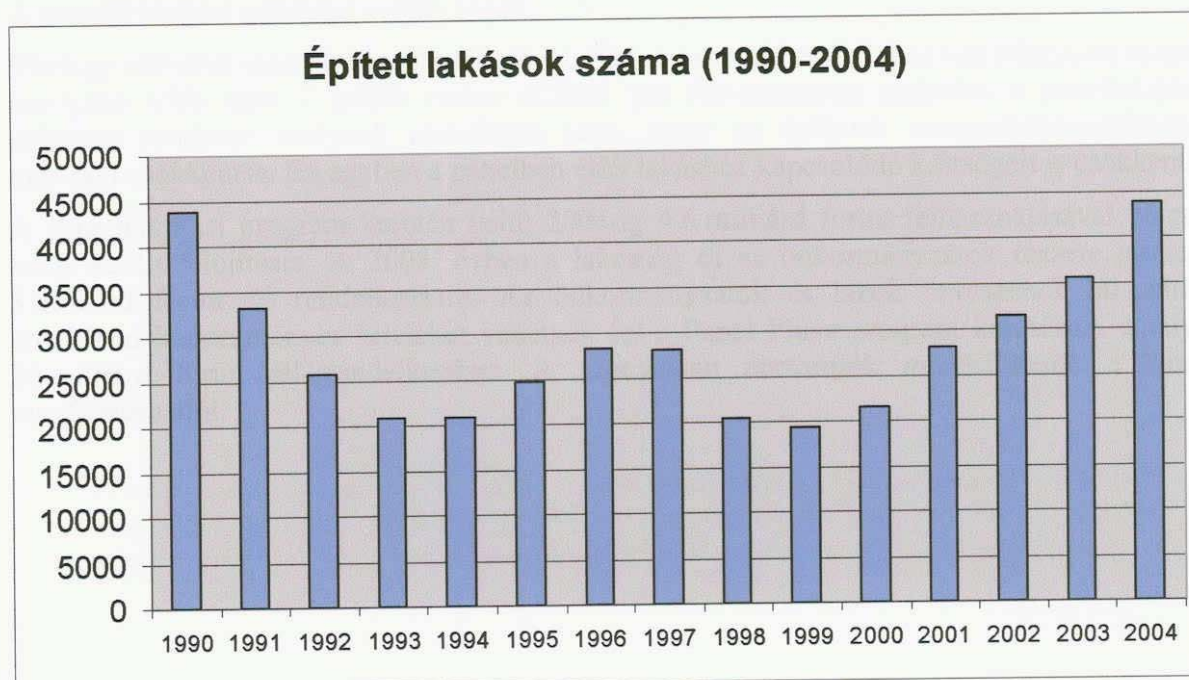
A Regionális Operatív Program 2004-2006. évi forrásainak felhasználása az alábbiak szerint alakult:

Projekt jellege	Teljes rendelkezésre álló 3 éves keret	Leszerződött projektek			Szerződés kötés alatt			Kifizetések *
		db	összeg forintban	%-ban	db	összeg forintban	%-ban	Összes kifizetés
Pályázatos projektek	96 668,7	228	55 028,3	57%	102	23 669,1	24%	1 746,7
Központi projektek	10 472,7	12	10 002,1	96%	1	166,3	2%	1 227,9
Technikai Segítségnyújtás (TA)	4 905,1	113	2 054,8	42%	0	-	0%	1 016,1
RFOP összesen	112 046,6	353	67 085,2	60%	103	23 835,3	21%	3 990,7

Lakásprogram

Lakásépítés

Az újonnan épített lakások száma megduplázódott 1994 és 2004 közötti időszakban. 2004-ben az újonnan épült 44 ezer lakás meghaladta a régóta áhított 40 ezres küszöböt, várható, hogy 2005-ben is 40 ezer körül lesz az átadott lakások száma. Ez a teljesítmény lényegesen felülmúlta a várakozásokat: egy 2003-as GKI előrejelzés 34 ezerre becsülte a lakásépítések várható nagyságát 2004-re és 2005-re. A lakásépítési engedélyek száma is dinamikusan növekedett.

Lakáshitelezés

A lakáshitelezés dinamikusan nőtt: a lakáshitel állomány 200 milliárd forintról 2000 milliárd forintra növekedett 2000 és 2005 között, elérte a GDP 10%-át. 2004-ben a lakást építő/vásárló családok 40-50%-a vett igénybe lakáshitelt, míg 2000-ben kevesebb, mint 10%-uk. Az összes lakáscélú hitel volumene az év első öt hónapjában a 2002. évi szintet jelentősen meghaladta, és közelít a 2004. évihez.

Fészekrakó program

A Kormány Fészekrakó programja, 2005. február 1-jével indult el, mely kiegészíti a lakástámogatások eddig már megismert elemeit. A Fészekrakó program legfontosabb elemei

- Állami kezességvállalás
- Szociálpolitikai támogatás emelése
- Otthonteremtési támogatás („Félszocpol”) – használt lakásra
- Lakbértámogatási program

Mindegyik elem más és más társadalmi rétegnek nyújt segítséget, így alkalmas arra, hogy a családok anyagi és szociális helyzetük függvényében éljenek a különböző állami kedvezmények lehetőségével.

2005. július 31-i Fészekrakó lakástámogatási adatok:

	Fészekrakó kölcsön adatai		Fiatalok otthonteremtési támogatása adatai		Összesen	
	Szerződés		Szerződés		Szerződés	
	Esetszám	Összeg	Esetszám	Összeg	Esetszám	Összeg
	db	millió Ft	db	millió Ft	db	millió Ft
Összesen	4 390	21 561	7 409	8 979	11 799	30 539

A panelfelújítási pályázat eredményei

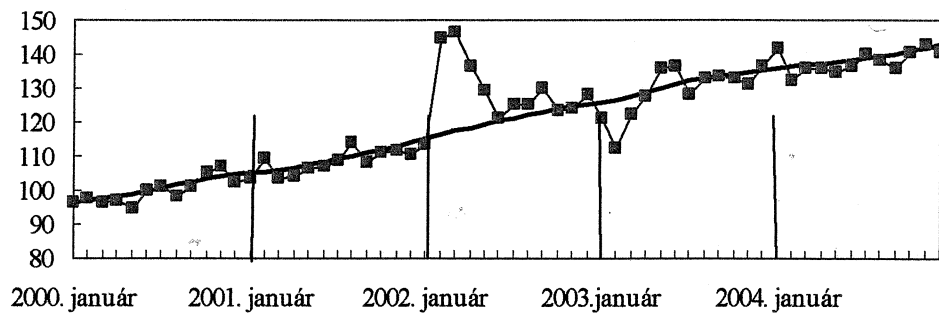
Mintegy 800 ezer iparosított technológiával, illetve panelből épült lakás van Magyarországon, amelyben több mint 2 millió ember él. 2001 óta folyamatosan működik a panelfelújítási pályázati rendszer, melynek elsődleges célja, hogy az épületek energiafelhasználásának mértékét csökkentse. Ez egyben a panelben élők lakáshoz kapcsolódó költségeit is csökkenti.

A panelfelújítási program keretén belül 2004-ig 4.6 milliárd forint felhasználásával 36 ezer lakás került felújításra. A 2005. évben a lakosság és az önkormányzatok részére mintegy 8 milliárd forint áll rendelkezésre. Az önkormányzatok és lakók önrészenek biztosítása érdekében kedvezményes hitelek vehetnek fel a Panel Plusz program keretében, amelyre 20 milliárd forint áll rendelkezésre. A szociálisan rászorulókat mentesíthetik a kamat megfizetése alól.

Építőipar, építőanyagipar

2004. évben az építőipar egésze (a jogi és a nem jogi személyiségű szervezetek, továbbá az egyéni vállalkozók) 1 699,6 milliárd forint összegű építési–szerelési munkát valósított meg, amely összehasonlító árszinten 6,8%-kal haladta meg az előző év azonos időszakában elért teljesítményt. 2005. év első három hónapjában az építőipar 301,2 milliárd forint összegű építési–szerelési munkát valósított meg. Az építőipar termelése egyenletesen és folyamatosan nő.

Az építőipar termelési volumenindexe
2000 = 100

2004. évben az építőanyagipar termelési értéke folyóáron 368,1 milliárd forint volt. Ez a mennyiség összehasonlító árszinten 0,3%-kal magasabb, mint egy évvel korábban. Az építőanyagipar 2005. I. negyedéves termelési értéke folyóáron 73,5 milliárd Ft volt. Ez a mennyiség 4,4%-kal magasabb, mint egy évvel korábban.

Munkaerő-piaci helyzet, foglalkoztatáspolitikai

Magyarországon 2005. április-júniusában **3 millió 891 ezer foglalkoztatottat tartottak nyilván. Ez 32 ezerrel haladja meg a 2002-es kormányváltáskori adatokat.**

A 15-74 éves népesség gazdasági aktivitása*
2002-ben és 2005-ben

	2002. március-május	2005. április-június	Eltérés
Foglalkoztatott (efő)	3 859,4	3 891,5	+ 32,1
Munkanélküli (efő)	230,0	299,5	+ 69,5
Gazdaságilag aktív (efő)	4 083,4	4 191,0	+ 107,6
Gazdaságilag nem aktív (efő)	3 674,6	3 532,4	- 142,2
Munkanélküliségi ráta (%)	5,6	7,1	+ 1,5
Foglalkoztatási arány (%)	49,7	50,4	+ 0,7
Aktivitási arány (%)	52,7	54,3	+ 1,6

* Újra súlyozott adatok, sorkatonák nélkül. (Forrás: KSH)

A táblázatból látható, hogy a munkanélküliek számának növekedése ellenére nőtt a foglalkoztatottak száma, így aránya is.

Az okok: 142,2ezer fővel csökkent az inaktívák száma, miközben a 15-74 éves népesség száma csak 34,6 ezer fővel csökkent.

A munkanélküliség növekedése ellenére 1,6 százalékponttal nőtt az aktivitási arány.

A ciklus foglalkoztatási és munkaerő piaci helyzetét pozitív és negatív változások egyaránt jellemezték.

A munkaerőforráson belül több mint 100 ezerrel növekedett a gazdaságilag aktívák száma, ennél nagyobb számban csökkent, 142 ezer fővel a gazdaságilag nem aktívák száma. A foglalkoztatottak számának növekedése ellenére Magyarország foglalkoztatási szintje az EU 25-ök között az alacsonyak közé tartozik. (2004-ben a 15-64 évesek foglalkoztatási rátája az EU 25-ben: 63%, Magyarországon 57%.)

A munkanélküliek száma és aránya a ciklusban ez év márciusában 302 900 fő volt, 7,2%-os munkanélküliségi rátával. **A második negyedévben megindult a munkanélküliek számának lassú csökkenése, az év közepére számuk 300 ezer alá csökkent.** A munkanélküliségi ráta 2%-kal kisebb mint az EU 25-ök 9,1% munkanélküliségi mutatója.

Magyarország a rendelkezésre álló munkaerőforrást figyelembe véve a gazdaságilag nem aktívak mutatói tekintetében rosszabb helyzetben van az Unió tagállamainál. (Ez igaz annak ellenére, hogy az inaktívák száma a kormányzati ciklusban 142 ezerrel csökkent.) A magyar foglalkoztatáspolitikai számára a legnagyobb kihívás és feladat az aktivitási ráta növelése.

Az ország foglalkoztatási helyzete, igaz hullámzásokkal, de javul. A 15-74 éves népesség foglalkoztatási aránya a 2002 májusi 49,7%-ról 50,4 százalékra emelkedett. Ez ugyan elmarad a 2003. évi 51,3%-os csúcstól, de 2005. január óta folyamatosan emelkedik.

A munkaerőpiac mozgásai mögött, azt érzékenyen követve pénzügyi (kamat és árfolyam), inflációs folyamatok, az EU és a világgazdaság konjunktúra változásai húzódnak meg. A szerkezetváltási folyamatok – alacsony képzettségű munkaerőt igénylő bér munka felváltása, magasabb hozzáadott értéket képviselő képzett munkaerőt igénylő tevékenységekre -

egyszerre jelentenek pozitív változásokat, illetve új kihívásokat a munkaerőpiaci szereplők számára.

Hosszabb távon kedvező, hogy az alacsony képzettséget igénylő, bizonytalan jövőjű technológiák, tevékenységek helyére korszerűbbek lépnek. Az ilyen szerkezetváltás mintegy 2-300 ezer kvalifikált munkaerő igényt hozott.

A kormányzati ciklusban a munkaerőpiacon megjelenők száma folyamatosan nő. Ma több mint 100 ezerrel vannak többen, mint kormányváltáskor.

Az aktivitást, a munkavállalási hajlandóságot növelte:

- a nettó átlagkeresetek emelkedése (részben a munkavállalói jövedelmek személyi adóterhelésének csökkenése miatt);
- hogy munkaerőpiacon maradók képzettsége magasabb, mint elődeiké volt, kevésbé akarnak kilépni, tovább kívánnak dolgozni;
- folyamatosan emelkedik a nyugdíjkorhatár.

A munkavállalási hajlandóság, az aktivitás növelése a legfontosabb foglalkoztatáspolitikai célkitűzésünk. Tény ugyanakkor, hogy ez első lépésben gyakran a munkanélküliség emelkedését jelenti. **A munkanélküliségi ráta akkor is emelkedhet, ha a foglalkoztatás színvonala is nő.** 3 év alatt, 2002 I. félévéhez képest 32 ezerrel több a foglalkoztatottak száma, mégis nőtt 69 ezer fővel a munkanélküliség. Néhány ok:

- ↯ Megnőtt a munkaerőpiacon a munkakeresés időtartama. Ha dinamikus a gazdasági szerkezet átalakulása - és Magyarországon most ez a helyzet -, akkor a munkáltatók és a munkavállalók is gyakrabban váltanak, elhúzódhat a keresés, az álláskeresők egy időre munkanélküliként jelennek meg. Ugyancsak lassúbb az elhelyezkedés, ha az iskolából kikerülők végzettsége nem találkozik a piac igényeivel, ha korrekciókra van szükség.
- ↯ Éppen az aktivitás növelését, a fokozott álláskeresést kívánta elősegíteni több új támogatásunk. Az volt a cél, hogy az inaktívak jelenjenek meg a munkaerőpiacon. Ezért vezettük be az álláskeresést ösztönző juttatást, amellyel nőtt az ún. regisztrációs érdekelttség, 20 ezer fővel lett nagyobb az ellátásban részesülő munkanélküliek száma.
- ↯ A sorkatonai és a polgári szolgálat megszűnése szintén éreztette hatását: a sorkatonai szolgálat évente 16-18 ezer fiatal munkavállalót vont ki átmenetileg a munkaerőpiacról, míg a polgári szolgálatot teljesítők száma mintegy 5 ezer főt tett ki. Nagy részük álláskeresőként jelenik meg a munkaerőpiacon.

A fiatalok közötti munkanélküliség –európai viszonylatban – sajnálatosan nagy arányú. Az okok között meghatározó a munkatapasztalat hiánya, a munkaerő piaci igényeknek nem megfelelő végzettség, a be nem jelentett munkavégzés elutasíthatósága körükben kisebb, mint időskorban. Felsőfokú végzettséggel hosszabb ideig tart elhelyezkedni, de változatlanul jelentős az előnyük a munkaerőpiacon (foglalkoztatási rátájuk megfelel az európai átlagnak, kereseti előnyük pedig jobb az Unió átlagnál).

Az elhelyezkedési nehézségek mellett ugyanakkor a **hiány jelei is** tapasztalhatók. Tartósan mintegy 80-90 ezer olyan munkahelyet tartanak nyilván az Állami Foglalkoztatási Szolgálatnál, amelyekre munkavállalót keresnek. 2004 decemberében 53 ezer külföldi munkavállaló rendelkezett engedéllyel a munkavállalásra, és meghaladta a 10 ezret az országban regisztrált, Szlovákiából érkező dolgozók száma.

A magyar kormány 2004. október 1-jén nyújtotta be, már tagállamként az első Nemzeti Foglalkoztatási Akciótervet. Az EU pozitívnak minősítette a magyar foglalkoztatási akciótervet, külön kiemelve és példaértékűnek tartva az előkészítés nyilvánosságát.

Eszközeink a foglalkoztatás ösztönzésére, a feszültségek kezelésére

A kormány számos új eszközt vezetett be, illetve változtatta meg a már működő támogató rendszert a foglalkoztatás bővítése, az elhelyezkedés segítése érdekében.

1. A **2005. évi adó és járulékváltozások** egyik legfontosabb célja az volt, hogy a közterhek mérséklésével, különböző kedvezményekkel a munkahelyek számának növelésére, a foglalkoztatás bővítésére ösztönözzön (a fix összegű egészségügyi hozzájárulás fokozatos eltörlése, a létszámukat növelő vállalkozások adókedvezményei, a részmunkaidő kedvezőtlen beszámításának megszüntetése, járulékkedvezmények pályakezdőknek, gyestről, gyed-ről visszatérőknek, 50 évesnél idősebbeknek).
2. **Változások az ellátó-és támogatórendszerben:**
 - ↯ álláskeresőt ösztönző juttatás bevezetése,
 - ↯ részmunkaidős foglalkoztatás támogatása,
 - ↯ romák foglalkoztatási programjaira kedvezőbb szabályok,
 - ↯ távmunka szabályozása, adókedvezmények,
 - ↯ alkalmi munkavállalás közterheinek csökkentése.
3. 2002-ben 58 milliárd forintot fordított **foglalkoztatási támogatásokra a Munkaerőpiaci Alap**, 2005-ben pedig 88 milliárdot (beleértve az EU forrásait is):
 - ↯ foglalkoztatási és képzési programokra (elsősorban a leghátrányosabb helyzetűek számára: pályakezdőknek, időseknek; romáknak, megváltozott munkaképességűeknek),
 - ↯ munkahelyteremtő, távmunka pályázatokra,
 - ↯ közmunkaprogramokra,
 - ↯ foglalkoztatási válságok kezelésére, a munkahelyek megőrzésére.
4. **100 lépés** program legfontosabb kapcsolódó elemei:
 - ↯ munkanélküli ellátás átalakítása álláskeresői támogatássá;
 - ↯ „kék” és „zöld” munka bevezetése (zöld könyv: mezőgazdasági szezonális munkát végző külföldieknek);
 - ↯ „START” program a pályakezdőknek;
 - ↯ prémiumévek program a versenyszférában;
 - ↯ munkaügyi ellenőrzés kapacitásainak bővítése,
 - ↯ gyess mellett munkavállalás lehetőségének kiterjesztése stb.

Keresetek, minimálbér a jelenlegi kormányzati ciklusban

Reálkereset

A Központi Statisztikai Hivatal adatai szerint a **reálkereset nemzetgazdasági szinten** 2002-ben 13,6%-kal, 2003-ban 9,2%-kal emelkedett, 2004-ben 1%-kal csökkent. 2005-ben 6-7%-os emelkedés várható. A jelenlegi kormányzati ciklus értékelése szempontjából fontos kiemelni, hogy 2002. évi növekedésből 4,8% tudható be az új kormány intézkedéseinek (a 2002. szeptemberi közalkalmazotti béremelésnek és az adójóváírás megemelésének). A 2004. évi reálkereset mérséklődésben csaknem 2%-nyi csökkentő hatása, illetve a 2005. évi növekedésben majdnem 2%-nyi növelő hatása volt a közszféra 13. havi illetményének kifizetésében 2004-ben végrehajtott változtatásnak. A **kormányzati ciklusban 2005-ig várhatóan mintegy 20%-os reálkereset-növekedés valósul meg nemzetgazdasági szinten.** A 2002-2003-as éveket a költségvetési szféra kereseti felzárkóztatása, részben ennek hatására a versenyszféra szintén viszonylag magas keresetnövekedése, összességében a nemzetgazdasági teljesítmények emelkedését meghaladó keresetnövekedés jellemezte. 2004-ben az előző évek kiugró növekedése utáni korrekció valósult meg. 2005-ben – a 13. havi illetmények miatti technikai hatást kiszűrve – a gazdasági lehetőségekkel összhangban álló reálkereset-növekedés következik be.

Az új évezred elejétől a magyar bérek színvonala jelentős mértékben közeledett az európai unióban jellemző – országonként ott is jelentős különbségeket mutató – bérekhez. A fokozatos felzárkózást az uniós átlagot meghaladó hazai gazdasági növekedés alapozza meg.

A **versenyszektorban** a kormánynak nincs közvetlen bér meghatározó szerepe, azonban részese az országos szintű érdekegyeztetésnek, ahol a teljesítményekkel összhangban álló bérnövekedésben érdekelt. A kormány kezdeményezésére és aktív közreműködésével a ciklus valamennyi évére sikerült az Országos Érdekegyeztető Tanácsban (OÉT) a munkavállalói és a munkáltatói szervezetekkel közösen a versenyszféra számára keresetnövelési ajánlást elfogadni. Az éves ajánlások a tapasztalatok szerint megfelelően orientáltak a vállalkozásokat a helyi és ágazati bérmegállapodások megkötésénél, a bérek emelésénél. A **versenyszektorban** a kormányzati ciklusban **2005-ig** - 2002-ben csak az adójóváírás hatásával számolva – **várhatóan kb. 16%-os reálkereset-emelkedés következik be.** Ez ugyan magasabb a gazdasági teljesítmény (GDP) növekedésénél, azonban nem veszélyezteti a versenyképességet, miközben elősegíti az uniós bérfelzárkózást.

A **közszférában** a kormány ellentmondásos helyzetet örökölt 2002-ben. Míg a közigazgatásban dolgozó köztisztviselők, valamint a fegyveres és rendvédelmi szerveknél hivatásos szolgálati jogviszonyban állók az előző ciklusban - az elfogadott életpálya programok keretében – jelentős, 50-70%-os béremelésben részesültek, addig az oktatásban, az egészségügyi és szociális ellátásban, a kultúra területén dolgozó mintegy 560 ezer közalkalmazott esetében az új kormánynak kellett átfogó, érdemi intézkedéseket tenni a bérek növelésére. Ez 2002. szeptember 1-jén az átlagosan 50%-os közalkalmazotti béremelés végrehajtásával megtörtént. További fontos intézkedésként 2003. július 1-jén megvalósult a köztisztviselői illetményemelés második üteme, továbbá szintén 2003-ban a bírák és ügyészek két ütemben összesen 50%-os béremelésben részesültek. 2004-ben a költségvetés béremelési lehetőségei az előző évek tehervállalásai következtében beszűkültek. Célként a keresetek reálértékének szinten tartását lehetett kitűzni. Emellett a költségvetési évet tehermentesíteni kellett a 13. havi illetmények kifizetése alól is. A 2005. évre olyan mértékű (nominálisan 6%-os) keresetnövelés elérését biztosító garanciákban sikerült megállapodni a szakszervezetekkel és az önkormányzati szövetségekkel, ami reálkereset-növekedést biztosít.

A közszférában dolgozók bérhelyzete a fentiek eredményeként – nagyon jelentős költségvetési tehervállalással – alapvetően megváltozott. Az összehasonlíthatónak tekinthető munkakörökben a versenyszférához mért, a korábbi évekre jellemző, átlagosan mintegy 35%-os kereseti hátrány kb. 17%-ra csökkent. Meg kell azonban említeni, hogy ezen belül a felsőfokú végzettségűek körében továbbra is mintegy 30%-os kereseti elmaradás tapasztalható a versenyszférában elérhető diplomás keresetekhez képest.

A költségvetési szektorban a kormányzati ciklus alatt 2005-ig – 2002-ben a közalkalmazotti béremeléssel és az adójóváírás növelésével számolva – **a reálkereset várhatóan mintegy 28%-kal emelkedik.** Ez – a két szektor között meglévő bérkülönbségek jelentős csökkenését eredményezve - lényegesen meghaladja a versenyszférában jelzett 16%-os mértéket.

Minimálbér

Az **országos minimálbér** mértékének megállapítása tekintetében az új kormány, illetve az új parlamenti többség 2002-ben visszaállította az Országos Érdekegyeztető Tanács kizárólagos döntési jogosultságát. A személyi jövedelemadó-törvény módosítása eredményeként 2002. szeptember 1-jétől a minimálbér adómentessé vált, ezzel a minimálbér hivatalos (bruttó) összegének emelése nélkül is növekedett a reálértéke. Foglalkoztatási, versenyképességi és bérarányossági szempontokat mérlegelve az OÉT 2003-ban nem emelte tovább az előző évben megállapított 50 000 forintos minimálbért. A következő két évre (2004-2005) az országos egyeztetés keretében sikerült háromoldalú megállapodásra jutni a minimálbér mérsékelt emeléséről. Jelenleg az országos minimálbér összege havi 57 000 forint, nettó összege (49 305 Ft) kissé elmarad az egy aktív korú felnőttből álló háztartásra számított létminimumtól. Nemzetközi összehasonlításban a magyar minimálbér összege lényegesen kisebb a fejlett országokénál, de az újonnan csatlakozott EU-s országokhoz viszonyítva nem nevezhető alacsonynak. **Az országos átlagkeresethez viszonyított, bruttó értéken 40%-hoz, nettó értéken 50%-hoz közeli aránya jól illeszkedik az Európában kialakult arányokhoz.**

Gondok vannak azonban több gazdasági ágazatban is a minimálbér kifizetésével teljesítménybéres bérforma esetén. Ezért a kormány a „100” lépés programjában kezdeményezte, hogy a teljesítménybérrel foglalkoztatottak körében a minimálbér összegének kifizetése korrekt módon megállapított teljesítménykövetelmények (munkanormák) alapján történjen.

Információs társadalom

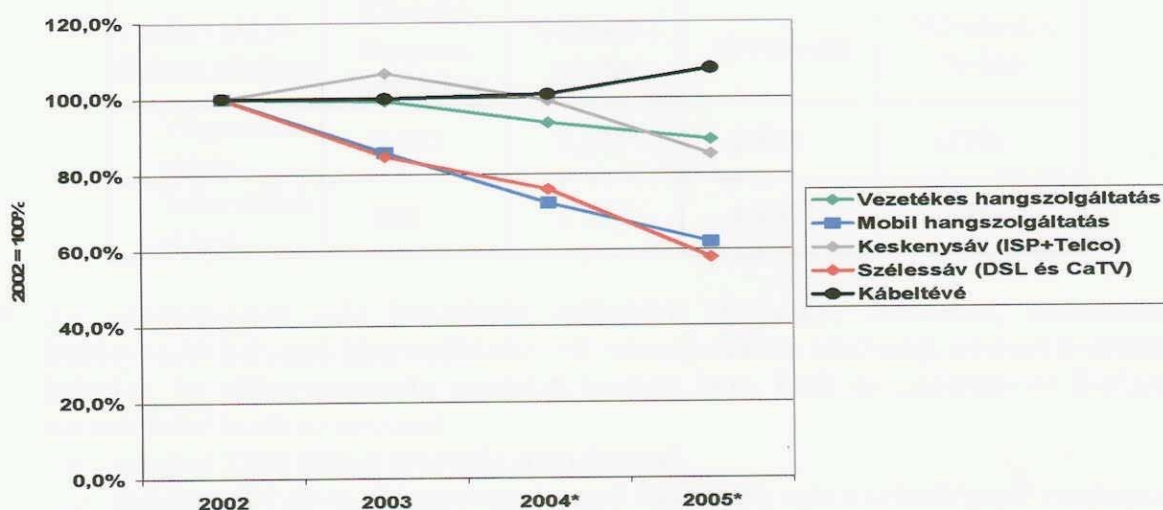
2002 és 2005 között a kormány fordulatot ért el az Információs Társadalom kiépítésében:

- Leraktuk az „infotársadalom” alapjait
- Megkezdjük a felzárkózást a fejlettebb országokhoz, régiókhoz
- Erősítettük regionális szerepünket

I. Szabályozás – megalkottuk az infotársadalom szempontjából alapvető törvényeket

- 2003-ban megalkottuk az információs társadalom hírközlési alapjait megteremtő **Elektronikus hírközlési törvényt**, amely
 - Versenyt teremtett a távközlési piacon a fogyasztókért
 - Jelentős árcsökkenést eredményezett
 - Technológiai fejlesztésekre sarkallt

2004-től Magyarországon megvalósult a vezetékes és a mobil hálózatban is a **hívószámok hordozhatósága**. A közvetítőválasztás lehetősége révén a távolsági és a nemzetközi, majd a helyi hívások viszonylatában is megjelentek az **új szolgáltatók a vezetékes telefónia piacán**. Jelentős mértékben **csökkentek mind a vezetékes és mobiltelefon-tarifák**, mind pedig a **korszerű internet-hozzáférés költségei**.

- 2005-ben megalkottuk **Elektronikus információszabadságról** szóló törvényt valamint a **Személyes adatok védelméről és a közérdekű adatok nyilvánosságáról** szóló 1992. LXIII. törvény módosítását. Ezzel nagy lépést tettünk meg egy modern állam működésének kialakítása terén. A törvény célja, hogy
 - a közérdekű adatok legyenek széles körben megismerhetőek,
 - az állampolgár személyes adatai legyenek védettek,
 - az állami (önkormányzati) intézményrendszer működése legyen átlátható,
 - az állampolgár aktívan részt vehessen a közügyek gyakorlásában.
- A közigazgatási eljárásról (KET), az elektronikus aláírásról, illetve az elektronikus kereskedelemről szóló törvények módosításával a „papírmentes ügyintézés” alapjai megteremtődtek.

II. XXI. századi infrastruktúra fejlesztés – hozzáférés mindenkinek

- ◆ A tárca létrehozta a **Közhálót**, amely az állampolgár és a közcélú intézmények közti elektronikus kommunikációt hivatott lehetővé tenni.

A **Közháló** egy XXI. századi modern társadalom nélkülözhetetlen infrastruktúrája: szélessávú internet hálózat (az „info-sztráda”).

A **Közháló** az Információs Társadalom esélyteremtő szerepének egyik legfontosabb eleme, mert ennek révén az ország bármely településén az állampolgárok ugyanazokat a közösségi és közigazgatási szolgáltatásokat vehetik majd igénybe:

- a program első fázisában, **2006-ig 2530 településen mintegy 7300 végpont épül ki**,
- 2005 végéig minden hazai közoktatási intézményt bekapcsolunk a szélessávú internet-hálózatba (ezzel az oktatás területén nagy lépést teszünk az esélyegyenlőség irányába).

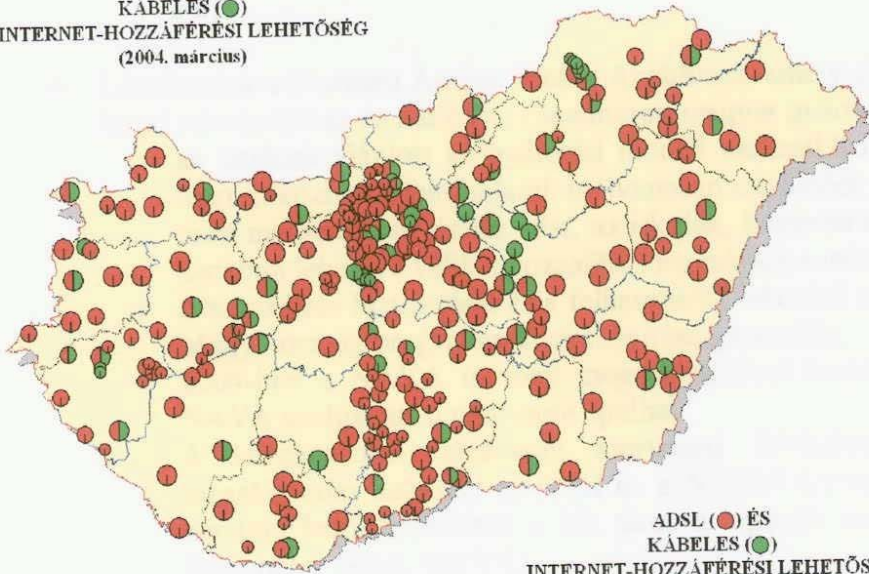
A **Közháló** nem állami építésű hálózat, hanem a piaci szereplőktől versenyeztetéssel megvásárolt szolgáltatás. A Közháló nemzetközi figyelmet keltett: Romániában az erdélyi Hargita-háló és Bihar-háló, illetve Indonéziában a Batam-háló az itthoni modellre épül.

KÖZHÁLÓ Sulinet alhálója	Közháló Program induláskor	Közháló I végére	Növekedés	Növekedés %-ban
Végpontok száma:	2 317	5 171	2 854	123%
Települések száma:	596	1 989	1 393	234%

- ◆ Az információhoz való hozzáférés széleskörű biztosítása érdekében, elsősorban a hátrányosabb helyzetű kistépüléseken ill. városrészekben közösségi internet-hozzáférési helyeket, ún. **eMagyarország pontokat** hoztunk létre. Ezek ez „információs közutak” ma már behálózzák az országot:

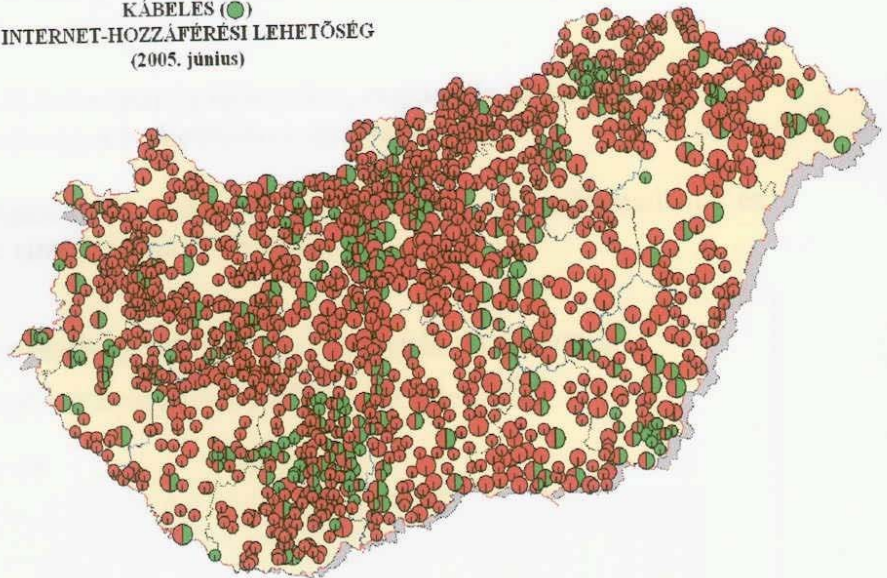
- jelenleg **2200 eMagyarország pont üzemel**,
- mintegy 500 olyan eMagyarország pont van, amely már a számítógépet megkapta és a szélessávú internet eléréséhez az infrastruktúra kiépítése folyamatban van,
- az eMagyarország pontok hálózata helyi önkormányzati és civil szervezetekre épül: a internet-hozzáférési pontokat az Informatikai Minisztérium támogatása alapján könyvtárak, közművelődési intézmények, teleházak, önkormányzatok, egyházi intézmények, kórházak, szanatóriumok, idősothonok illetve klubok, valamint alapítványok és vállalkozások üzemeltetik.
- a kistépüléseken lévő állandó postahelyek fenntartására – külön pályázatot indítottunk azon önkormányzatok számára, amelyek azzal a szándékkal kívánnak eMagyarország pontokat működtetni, hogy egyúttal megőrzik a postai szolgáltatást is. 122 kistépülés élt ezzel a lehetőséggel.

ADSL (●) ÉS
KÁBELES (●)
INTERNET-HOZZÁFÉRÉSI LEHETŐSÉG
(2004. március)

... az elmaradott, üzletileg kevésbé
vonzó települések
esélyegyenlőségének biztosítása:
HHÁT 2, HHÁT 3; GVOP 4.4.1 és 2;
Közháló; E-Mo. pont

ADSL (●) ÉS
KÁBELES (●)
INTERNET-HOZZÁFÉRÉSI LEHETŐSÉG
(2005. június)

Szélessávú hozzáférés
fejlődése

Az Informatikai és Hírközlési minisztérium pályázati programjaival hozzájárult a közsféra ellátásán túl a szélessávú hálózat kiépüléséhez azokon a területeken is, ahol az üzleti alapon nem valósult meg.

III. Tartalomfejlesztés – elektronikus szolgáltatások

- A Nemzeti Digitális Adattár (www.nda.hu) a magyar tudástár: egységes rendszerű adatbázis, amely a tudásanyag digitális megőrzését és közkinccsé tételét szolgálja.
 - A tárca megalakulása óta kiemelt feladatának tekinti a magyar nyelvű **tartalomfejlesztés támogatását** itthon és a határainkon túl is,
 - a rendszer elkészült és a „lelkét” adó keresőmotor fejlesztésének első szakasza is lezárult,
 - a rendszerbe becsatlakoztattuk a magyar tudástár legfontosabb intézményeit, s mellettük nagyon sok kisebb „gyűjtemény” gazdáját (pl. Országos Széchenyi Könyvtár, MTI, Skanzen, Tárki, Magyar Rádió, Magyar Mozgóképek Közalapítvány,

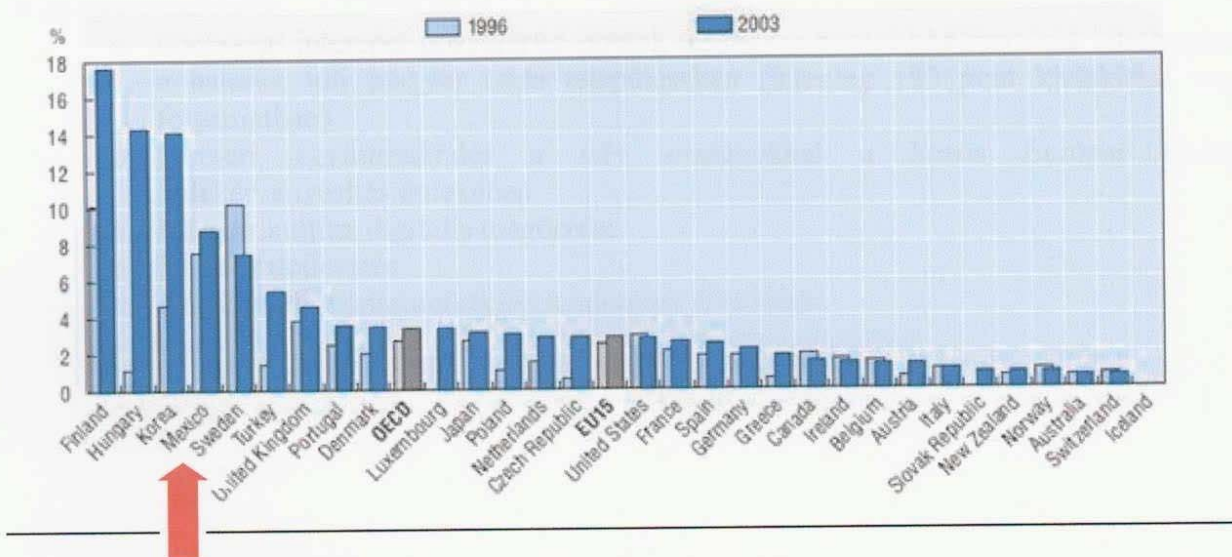
Neumann-ház, Budapest Music Center, Centropa, Budapesti Holocaust Múzeum, stb)

- Létrehoztuk a **Nemzeti Audiovizuális Archívum**, amely digitális formában tárolja majd a hazai televíziókban és rádiókban bemutatott magyar gyártású műsorszámokat.
 - az általunk ajánlott szolgáltatási modell nemzetközi összehasonlításban is újszerű, mert miközben a leíró adatok nyilvánosan elérhetőek lesznek az interneten keresztül, mint minden ilyen típusú adat, az iskolák, könyvtárak és közgyűjtemények számára azonban lehetővé válik a hozzáférés magukhoz a műsorszámokhoz is,
 - a hozzáférés biztosítását és a felhasználás lehetővé tételét pedig a Közháló- és az e-Magyarország programunk végrehajtása garantálja.
 - 2004-ben a NAVA törvény megszületésével kialakult az a jogi háttér, amire a NAVA szolgáltatási rendszere épülhet.
 - A létrehozandó intézmény szervezeti feltételeinek megteremtése érdekében megállapodás született az IHM és a NKÖM között: a jövőben a **Neumann Kht.** keretein belül működteti a két tárca a hasonló tevékenységet folytató projektjeit (Neumann, NDA, NAVA).

IV. Informatikai és telekommunikációs iparág fejlesztése, regionális tudásközpont – exportorientált ágazat, a gazdaság növekedésének motorja

A magyar gazdaság szempontjából kiemelkedő jelentőségű az informatikai és telekommunikációs iparág és annak elmúlt évekbeli fejlődése:

Fig **Távközlési berendezések exportjának aránya a teljes termék exporton belül, 1996-2003**

Az Informatikai és Hírközlési Minisztérium elsősorban külkapcsolatokon keresztül is támogatta az iparág fejlődését.

- Az észak-amerikai IT piac nagy volumene és világviszonylatú jelentősége miatt a magyar IT-exportnak is kiemelt célterülete. Ennek elősegítésére az USA Virginia államában létrehoztuk a **Magyar Technológiai Központot**. A Központ munkájának eredményeképp

2004-ben már 8 - pályázat útján kiválasztott - magyar céggel kötöttek szerződést amerikai cégek.

- ◆ Célrányos és közvetlen kapcsolatrendszer alakítottunk ki egyes ázsiai országokkal is. Egyértelmű jelek mutatkoztak arra, hogy az ázsiai országok európai gazdasági jelenlétük erősítésére törekcszenek. Kulcsfontosságú kérdés, hogy ebben a folyamatban Magyarországra, mint európai kapura tekintsenek. Ezekre alapozva indítottuk el az **Ázsia@Magyarország Információs Társadalom Fórumot**, amely keretet biztosít mind kormányzati, mind üzleti téren az együttműködésre. Az alakuló tanácskozásra 2004. októberében került sor Budapesten, amelyen 9 ázsiai ország vett részt.

Kezdeményezésünkre létre jött az **Asia Club** is, amelynek tagjai magyar informatikai és távközlési cégek, valamint tevékenységüket elősegítő szervezetek.

A kapcsolatok intenzív fejlesztését szolgálja több ázsiai országgal (Korea, Kína, Japán, Vietnám, Indonézia és India) aláírt kétoldalú együttműködési megállapodás és az ebből eredő már megvalósult projektek. Csak néhányat említve: japán e-közigazgatási ösztöndíj csereprogram, indonéz e-oktatási minta projekt, kínai magyar ICT jelenlét előkészítése.

V. Határon átnyúló programok – a magyarság virtuális egyesítése

- ◆ Az információs társadalomba való bekapcsolódás a határon túli magyarság szülőföldön való boldogulásának, gazdasági fejlődésének meghatározó eszköze. 2003 novemberében a határontúli magyarok szervezeteivel egyetértésben a minisztérium meghirdette a Nagyváradai célokat. Ennek jegyében készült el 2004-re „Szülőföldön az információs társadalomba” program.

A program eszközei:

- közösségi internet hozzáférési pontok (eMagyar pontok) hálózatának létrehozása a határon túli magyar lakta településeken (jelenleg 180 pont kialakítása van folyamatban)
- partneri együttműködés a v4+ országokkal a közös Európai Unió érdekvérvényesítés érdekében
- Magyar kultúra digitális megőrzése
- Tartalomfejlesztés
- Adatátviteli, kommunikációs rendszerek fejlesztése